

Ako reagovať na transrodovú revolúciu

Poznámka editora: Pôvodná verzia tohto článku a PDF súbor na stiahnutie sú dostupné na stránke [Christ on Campus Initiative](#) (Iniciatíva za Krista na kampuse), [kde](#) sa nachádzajú aj ďalšie výborné články. Taktiež si môžete vypočuť prednášku Roba a Claire Smithovcov o transrodovosti v podcaste „[Is This the End of Gender?](#)“

Organizácia Boy Scouts of America (BSA, slov. Americkí skauti) 30. januára 2017 ohlásila prelomové rozhodnutie – BSA odteraz „prijíma a registruje mládež do skautských programov na základe rodovej identity uvedenej na prihláške“. To je revolučná zmena. V poslednom storočí BSA rovnako ako chlapčenské a dievčenské školy, vysoké školy a iné rodovo vymedzené organizácie rozhodovala o spôsobilosti na svoj program na základe uchádzačovho rodného listu. Netreba zdôrazňovať, že prijímali len biologických mužov. Už to tak nie je. „Trans-chlapci“ (teda biologické ženy, ktoré sa identifikujú ako chlapci) sa teraz už môžu pridať k BSA. Ani zďaleka však nejde o ojedinelú zmenu. Je len jednou z mnohých podobných prípadov, ktoré sa vyskytujú na celom západnom svete ako súčasť toho, čo mnohí [správne nazývajú](#) „Transrodová revolúcia“.

Fenomén transrodovosti nevyhnutne vyvoláva nie len ohlasy, ale aj otázky – otázky o tom, čo je *skutočné* a o tom, čo je *morálne*. *Otázka skutočnosti* v svojej základnej podobe znie: Naozaj sa niekto môže narodiť v „nesprávnom tele“, alebo je človek, ktorý sa tak cíti, len pomýlený a ide o problém mysle? *Otázka morálnosti* z toho síce vyplýva, ale má mnoho vrstiev a právnych dôsledkov. Napríklad, mali by deti s problémami s rodovou identitou dostať lieky na oddialenie puberty? Mal by mať človek dovolené používať toaletu, ktorá zodpovedá jeho subjektívnej rodovej identite? Malo by zdravotné poistenie pokrývať operatívnu zmenu pohlavia? Ako máme vnímať manželstvo muža s trans-ženou alebo opačne? ¹

Je zrejme pochopiteľné, že rôzne odpovede na tieto otázky ľudí často polarizujú. Potrebujeme si uvedomiť, že za viditeľnou polarizáciou sa skrývajú dva veľmi odlišné spôsoby chápania toho, čo rod je a čím je určený. Podľa staršieho spôsobu chápania (môžeme ho nazvať *biologický esencializmus*) rod človeka určuje objektívna skutočnosť jeho biologického pohlavia. Keď človek pociťuje „nesúlady“, subjektívne by sa malo podriaďovať objektívnemu. Podľa novšieho spôsobu chápania (môžeme ho nazvať *psychologický existencializmus*) objektívne biologické fakty neurčujú rodovú identitu. V skutočnosti by akákoľvek objektivita nemala prekážať tomu, ako človek subjektívne vníma svoj rod.

S ohľadom na takéto rozdelenie a spoločenské, zdravotné, politické a legislatívne zmeny, spôsobené rozšíreným prijímaním transrodových postojov, kresťania naliehavo potrebujú skúmať Písmo, dôsledne a s modlitbami, aby sme vedeli, ako podľa Boha o takýchto revolučných zmenách máme premýšľať a ako na ne máme reagovať. Hlavným zámerom tohto článku je začať také skúmanie a načrtnúť takú reakciu. Než sa však do tejto úlohy pustíme, bude dobré, ak si najprv ozrejmime niekoľko kľúčových pojmov, ktoré sú základnou súčasťou prebiehajúcej diskusie, a taktiež, keď sa trochu bližšie pozrieme na súčasnú rodovú teóriu a smer, ktorým sa na jej základe kultúra uberá.

1. Klúčové pojmy a ich význam

a) *Biologické pohlavie, pohlavie pri narodení, natálne pohlavie.* Všetky tieto pojmy označujú fyzické či fyziologické znaky, podľa ktorých rozlišujeme medzi mužmi a ženami: chromozómy, hormóny, gonády, genitálie a druhotné pohlavné znaky – napr. tvar tela, výška hlasu a miera ochlpenia. Biologické pohlavie sa často označuje len ako „pohlavie“.

b) *Rod.* Historicky sa pojmy „pohlavie“ a „rod“ často používali synonymicky. Dokonca ani dnes sa rozdiely medzi nimi neuznávajú vždy. Ak však áno, „rod“ „sa často používa na zdôraznenie spoločenských a kultúrnych – na rozdiel od biologických – rozdielov medzi pohlaviami.“² Takto definovaný pojem väčšinou pozostáva z troch zložiek: rodovej identity, rodového prejavu a rodových rolí.

c) *Rodová identita.* Tento pojem označuje spôsob, ako jednotlivci vnímajú samých seba a ako sami seba nazývajú. Keď sa u človeka subjektívna rodová identita zhoduje s jeho objektívnym biologickým pohlavím, ako je to u väčšiny ľudí, niekedy sa nazýva cisrodový (cis = na tejto strane; angl. cisgender).³ V prípade nesúladu sa bežne nazýva transrodový (trans = na druhej strane; angl. transgender). Pozri nižšie.

d) *Rodový prejav, rodové vyjadrenie, vyjadrenie/prejav rodovej identity.* Tento pojem označuje psychologické a sociálne aspekty toho, ako sa mužskosť a ženskosť prezentujú pri veciach, ako je správanie či vystupovanie, spoločenské roly a konvencie a iné kultúrne rodové normy. Líšia sa od kultúry ku kultúre či dokonca od človeka k človeku.

e) *Rodové roly:* Tento pojem označuje všeobecne uznávané očakávania od mužskosti a ženskosti vrátane očakávaní ohľadom (nie len) spoločenského správania. Hoci niektoré roly (napr. kto varí či žehlí) sa líšia od osoby k osobe, od domácnosti k domácnosti či od kultúry ku kultúre a často sa postupom času menia, iné sú determinované biologicky (medzi najočividnejšie patrí tehotenstvo a kojenie).

f) *Rodové ohýbanie:* Tento pojem označuje zámerné prekračovanie, ohýbanie či miešanie akceptovaných noriem v danej kultúre. Väčšinou sa tak deje prostredníctvom obliekania, vystupovania, rolí či spôsobov správania sa ako opačné pohlavie (čo sa niekedy nazýva transvestizmus) alebo prostredníctvom snahy zatajiť vlastný rod a vyzeráť ako asexuál, bezrodový, pansexuál, všerodový alebo androgýnnny.

g) *Rodová dysfória.* Toto je najnovší diagnostický pojem označujúci utrpenie, ktoré prežívajú ľudia, ktorých psychologická alebo emočná rodová identita sa líši od ich biologického pohlavia. Nahrádza bývalý pojem, „porucha rodovej identity“, podľa ktorého táto nehoda už sama o sebe bola mentálnou poruchou. V súčasnosti sa však za problém považuje iba utrpenie, ktoré je (bežne) zapríčinené rodovým nesúladom, nie nesúlad samotný.⁴ Preto v tomto článku budem používať pojem „rodová dysfória“ len príležitostne a väčšinou uprednostním pojem „rodový nesúlad“, ktorý podľa mňa túto poruchu opisuje lepšie.

h) *Intersex*: Toto je pojem, ktorý označuje súbor porúch pohlavného vývoja (angl. disorders of sexual development – DSD), pri ktorých je do istej miery nejasné, či má daný človek mužské alebo ženské genitálie či gonády alebo – ešte zdriedkavejšie – chromozómy. Okrem veľmi ojedinelých prípadov sa biologické pohlavie človeka dá zistiť na základe jeho DNA. Keďže intersexuálne ochorenia sa dajú lekárske identifikovať ako odchýlky od binárnej sexuálnej normy, nepredstavujú tretie pohlavie.⁵ Keďže sú biologického (a nie psychologického) pôvodu, niektorí intersexuálni ľudia si neželajú byť spájaní s hnutím LGBTQ+.⁶

i) *Transrodový* (angl. *transgender*). Toto je všeobecný pojem označujúci ľudí, ktorí sa narodili ako biologický muž alebo žena, ale ich rodová identita sa (v rôznej miere) líši od ich pohlavia pri narodení a ktorí chcú vyjadriť rod, s ktorým sa identifikujú, prostredníctvom prezliekania sa za opačné pohlavie či dokonca transsexuálnej hormonálnej terapie alebo operatívnej zmeny pohlavia. S pojmom „transrodový“ sa niekedy synonymicky používa aj pojem „transsexuálny“, ktorý sa niekedy používa iba na označenie ľudí, ktorí kvôli zmene vyhľadali lekársku pomoc. Keďže pojem „transrodový“ je veľmi široký, zahŕňa taktiež ľudí, ktorí sa identifikujú ako obojrodoví, všerodoví, rodovo fluidní, rodovo rozmanití či bezrodoví.

j) *Heteronormatívnosť*. Toto je názor, že biologické pohlavie je buď mužské, alebo ženské (rodová binárnosť), že pohlavie a rod sa majú zhodovať (cisnormativita) a že jediná normálna a prirodzená sexuálna orientácia je na osoby opačného pohlavia a jediné normálne a prirodzené sexuálne vzťahy sú medzi ľuďmi rozličného pohlavia. Ako uvidíme neskôr, myšlienky, ktoré pojem heteronormatívnosť vyjadruje, sú v biblickom pohľade na pohlavie a rod kľúčové. Keďže tieto myšlienky sa stále viac považujú za bigotné, utláčateľské, homofóbne a transfóbne (najmä LGBTQ+ aktivistami a ich podporovateľmi), pojem heteronormatívnosť má čiastočne hanlivý charakter.

Keď už rozumieme týmto pojmom a ich definíciám, môžeme sa dôkladnejšie pozrieť na súčasnú rodovú teóriu a revolučné zmeny, ktoré so sebou prináša.

2. Prekrásny nový svetonázor, že rod je premenlivý

A. Otázka identity

Otázka „Kto som?“ vôbec nie je nová. Je súčasťou otázky kráľa Dávida: „Čo je človek, že naňho pamätáš, a syn človeka, že sa ho ujímaš?“ (Ž 8:5).⁷ Napriek tomu, ako rapídne zmeny v terminológii dosvedčujú, zaznieva i dnes s novou silou a v novej podobe. Jej stará podoba vychádzala z predpokladu, že existuje objektívne „ja“, ktoré už existuje a len čaká na to, kedy ho objavíme. Toto je však podľa súčasnej rodovej teórie chybný predpoklad. Preto má táto otázka takúto novú formu: „Ako čo sa identifikujem?“

Tento spôsob formulácie zdôrazňuje *zvolený charakter* niečoho (na rozdiel od *daného charakteru*) a *premenlivosť* (na rozdiel od *nemennosti*).⁸

To nás privádza priamo do jadra „prekrásneho nového svetonázoru“, že rod je premenlivý. Slovo „premenlivý“ je dôležité, pretože v jadre tohto svetonázoru sú dva

koncepty: „rodová rozmanitosť“ a „rodová fluidnosť“. *Rodová rozmanitosť* znamená, že rod nie je binárny (mužský a ženský) ale existuje na širokom spektre, na ktorom je medzi mužom a ženou mnoho bodov. Napríklad sociálna sieť [Tumblr](#) momentálne uvádza 114 rôznych možností pre výber rodu. *Rodová fluidnosť* znamená, že na rodovom spektre sa ľudia môžu pohybovať tam a späť. Táto myšlienka je pre mnohých mileniálov (generácia Y) a post-mileniálov (generácia Z) – teda ľudí narodených po roku 1984 – tak prijateľná, že im prischlo pomenovanie „[rodovo fluidná generácia](#)“.

Taktiež je dôležité pochopiť, ako sú tieto dva pojmy – „rodová rozmanitosť“ a „rodová fluidnosť“ – premenlivé. Pretože aj keď sa biologické pohlavie považuje za binárne (mužské a ženské) – ako ho chápe väčšina ľudí (bez ohľadu na to, že existujú intersexuálne odchýlky) – *keď rod odstriháme od pohlavia, tak nielen, že rod nemusí zodpovedať pohlaviu, ale taktiež už neexistuje dôvod, prečo by mal rod mať binárny charakter ako pohlavie*. Takto to [popisuje](#) jedna zástankyňa, biologicky žena, ktorá samu seba označuje ako „rodovo fluidnú, ale tiež nie-binárnu trans“:

„Môj rod sa vyvíja, rovnako ako moja sexualita. Čím viac ho skúmam, tým viac sa mení. Jediný dôvod, prečo by som ho mala nejakou značkou označiť, je, aby som uľahčila život iným.“

Avšak nie všetci, ktorí sa hlásia do tábora „T“, sú rovnako ochotní prijať myšlienku večnej fluidnosti, ani odmietnuť binárnosť pohlavia a rodu. Mnohí ľudia, ktorí sa identifikujú ako transrodoví, dokonca veľmi silne vnímajú rod ako binárny, teda aspoň vo svojom vlastnom prežívaní. Napríklad ľudia, ktorí trpia rodovým nesúladom, sú často presvedčení, že sú „v nesprávnom tele“ a preto chcú, aby ich telo bolo opačného pohlavia (alebo sa zmenilo, aby tak vyzeralo). Inými slovami, neuznávajú rodovú rozmanitosť a ani ich nezaujíma rodová fluidnosť či rodová neutralita. To je jedným z mnohých vnútorných konfliktov hnutia LGBTQ+.

Napriek tomu tou *tenkou, no spoločnou niťou, ktorá sa snaží udržať písmená „T“, „Q“ a „A“ v tejto stále rastúcej skratke pokope, je práve myšlienka, že subjektívne prežívanie identity má prednosť pred objektívnymi biologickými faktami*. A tak napríklad vysoká škola [Mount Holyoke College v Massachusetts](#), ktorá (podľa svojej webstránky) „naďalej ostáva verná svojmu historickému ako ženská vysoká škola“ teraz prijíma nasledovnú škálu akademicky kvalifikovaných ľudí:

- narodená ako biologická žena, identifikuje sa ako žena,
- narodená ako biologická žena, identifikuje sa ako muž,
- narodená ako biologická žena, identifikuje sa ako iné/they/ze,^a
- narodená ako biologická žena, neidentifikuje sa ani ako žena, ani ako muž,
- narodený ako biologický muž, identifikuje sa ako žena,
- narodený ako biologický muž; identifikuje sa ako iné/they/ze a keď „iné/they“ identita zahŕňa ženu,
- narodená biologicky s mužskými a ženskými znakmi (intersex), identifikuje sa ako žena.

^a Anglické zámeno „they“ znamená „oni“ alebo „ony“, ale používa sa aj ako neutrálne zámeno na označenie 3. osoby jednotného čísla bez uvedenia, či ide o muža alebo ženu. Anglické zámena-novotvary typu „ze“ a pod. (pozri nižšie) tiež majú označovať osoby bez toho, aby prezrádzali ich rod. V slovenčine zatiaľ nemajú ekvivalenty, preto ich ponechávam v pôvodnej angličtine (pozn. prekl.)

Také zmeny vyvolávajú otázky: Kde sa táto revolúcia vzala? A prečo prišla tak náhle?

B. Transrodový „bod zlomu“

Spoločenský komentátori sa všeobecne zhodujú na tom, že okolo konca roku 2013, čiastočne vďaka úspešnosti televízneho seriálu *Orange Is the New Black* (česky *Holky za mrežami*)⁹ západná spoločnosť dospela do „bodu zlomu.“¹⁰ Zo sociologického hľadiska „bod zlomu“ označuje taký moment v čase, keď menšina dokáže zmeniť postoj väčšiny. Je to zmena, ktorej predpokladom je oslabenie či dokonca opustenie dlho uznávaného postoja.

Avšak napriek tomu, že príchod tejto väčšej zmeny sa javí náhlým, nenastala zo dňa na deň. Prebiehala po malých kúskoch počas posledného polstoročia či dlhšie. Ved' bola len jednou časťou oveľa väčšej spoločenskej a sexuálnej revolúcie, ktorá zachvátila západnú kultúru – revolúcie, ku ktorej patrí nástup antikoncepcnej tabletky, viaceré vlny feminizmu, experimentovanie s predmanželským sexom, neoficiálne manželstvo, rozvod bez udania dôvodu, potrat na požiadanie, znižovanie cenzúry vo filmoch a televízii, zrušenie zákonov o rúhaní, zrušenie zákonov o sodomii, legalizácia adopcie detí páriami osôb rovnakého pohlavia a legalizácia manželstva osôb rovnakého pohlavia.

Okrem toho už od neskorších 60. rokov je transrodová revolúcia prepojená s feministickou a homosexuálnou revolúciou – politicky aj ideologicky. Keďže sa však schovávala za nimi (niekedy dosť úmyselne, pre obavy homosexuálnej lobby z ich transrodových partákov), väčšina Západniarov nepocítila jej silu, nerozpoznala jej význam, ani si neuvedomila jej dôsledky. Dôvod je, že v jadre transrodovej revolúcie, ako sme už poznamenali, je nový spôsob uvažovania o rode.

Pre tento nový spôsob uvažovania je kľúčovou myšlienkou, že *rod samotný* (a nie len rodové roly alebo rodový prejav) *je úplne spoločenským konštruktom* a nijakým spôsobom nie je určený biologicky. Zárodok tejto myšlienky pochádzajú z feminizmu (napríklad [slávny výrok](#) Simone de Beauvoir: „Človek sa ako žena nerodí, ale sa ňou stáva.“), ale potom zmutovali vplyvom homosexuálnej ideológie na queer ideológiu alebo rodovú teóriu. Ako to? Podľa nasledujúcej logiky: ak narodiť sa ako žena a stať sa ženou sú dve rôzne veci (feministická ideológia) a ak neexistuje žiadne bezprostredné spojenie medzi biologickým pohlavím a sexuálnou orientáciou (homosexuálna ideológia), potom prečo by malo existovať nevyhnutné spojenie medzi biologickým pohlavím a rodovou identitou (queer ideológia)?¹¹

Inými slovami, tento nový spôsob uvažovania nielen dôrazne rozlišuje medzi pohlavím a rodom, ale aj ruší ich prepojenie. Pohlavie sa stále považuje za objektívnu *biologickú* skutočnosť, ale nemá na rod vplyv. Čím je potom rod určený? Odpovede sú rôzne. Podľa niektorých je rod určený vlastným výberom (rodový voluntarizmus), podľa iných spoločenskými silami (rodový konštruktivizmus), podľa ďalších nezávislými neurologickými faktormi¹² (rodový determinizmus) a podľa ešte ďalších nejakou kombináciou týchto faktorov. Vo všetkých prípadoch však neexistuje bezprostredné

spojenie medzi biologickým pohlavím a rodovou identitou. Následkom toho sa stále viac a viac ľudí identifikuje ako transrodoví, všerodoví, dvojrodoví, trojrodoví, multirodoví, bezrodoví, rodovo fluidní, rodovo rozmanití, rodovo queer atď. Ako raz jeden tínedžer [poznámenal](#) u psychiatra: „Chcem byť transrodový, to sa teraz nosí.“

C. Queer teória a koniec rodu

Ak by toto nebolo dost' revolučné, niektorí ľudia chcú veci doviest' ešte ďalej. Napríklad: konečným cieľom niektorých queer teoretikov je sloboda od samotného rodu! Inými slovami, nechcú len odstrániť „heteronormatívnosť“ a zahrnúť binárne kategórie, ale úplne zrušiť samotný koncept rodu. Ako to [vyjadril](#) istý zástanca: „V jadre queer kultúry je revolúcia. Najpravejšia vzbura proti svetu postavenému na kategóriách, označeniach a binárnych rozdeleniach prichádza s nástupom identít, ktoré sa odmietajú prispôbiť.“

Queer teoretička Judith Butlerová to [podáva takto](#):

„Predstava, že by som niečím mala byť, dokonca i za peniaze, vo mne vždy vyvolávala istú úzkosť. „Byť“ gejom, „byť“ lesbou vyzerá viac než len obyčajné nariadenie stať sa tým, kým alebo čím už som... Vadia mi lesbické teórie a gejské teórie, pretože kategórie identity bývajú nástrojmi regulačných režimov.“¹³

Butlerová teda verí, že rod nie je niečo, čo človek *má*, ale niečo, čo človek *robí*. Rod je skôr „opakovaný“ než „prijímaný“, „vykonávaný“ než „vlastnený“. Z toho dôvodu akákoľvek predstava o rodových normách nevyhnutne „funguje ako preventívne a násilné vymedzenie skutočnosti“ (*Gender Trouble* xxiv). Butlerová dokonca prichádza s myšlienkou, že biologické pohlavie „je rovnako kultúrne konštruované ako rod; dokonca bolo možno vždy rodom, dôsledkom čoho rozdiel medzi rodom a pohlavím nakoniec vôbec nie je rozdielom“ (9-10).

Len trochu menej extrémne myšlienky prezentujú queer teológovia. Napríklad Virginia Ramey Mollenkottová tvrdí:

„Všetci preto máme povinnosť odporovať binárnemu rodovému konštruktú, pre vlastné dobro aj pre dobro transrodových ľudí. Keďže rodové roly v žiadnom prípade nie sú spravodlivé, binárne rodové predpoklady a roly nás všetkých ničia – „mužní“ muži, „ženské“ ženy a tí niekde uprostred.“

Mollenkottová teda [očakáva a presadzuje](#) všerodovú budúcnosť, v ktorej každý „bude mať svoju vlastnú jedinečnú sexualitu a zalúbi sa od iného človeka na základe svojej emočnej odozvy na celú bytosť toho človeka a nie na jeho genitálie“ (167). V takej budúcnosti na rodných listoch a občianskych preukazoch nebude uvedené pohlavie či rod, jednotlivci budú môcť slobodne meniť svoje telá s využitím všetkých dostupných prostriedkov a všetky záchody, športy a dokonca aj väznice budú unisex. Tí, ktorí sa tejto vyhladky obávajú, [podľa Mollenkottovej](#) reagujú „na základe vernosti myšlienke, že skutočne existuje nezrušiteľné binárne rozdelenie mužský/ženský, ktoré je buď Božou vôľou alebo večnou prírodnou normou pre obe“ (8).

D. Vízia budúcnosti

Toto je budúcnosť, ktorú sa snažia LGBTQ+ ideológovia a aktivisti priniesť a ktorú už v istej miere priniesli. Napríklad v roku 2014 školská rada vo Vancouveri [nariadila učiteľom, aby nahradili](#) zámená on/ona zámenom xe, jemu/jej zámenom xem a jeho/jej zámenom xyr.^b Trochu odlišne University of Iowa nedávno zvolila zámená ze, zem a zir (13). Mnoho ďalších škôl a vysokých škôl jedná rovnako a zavádza alternatívne skupiny zámen.¹⁴

Ešte o krok ďalej zašla City University in New York (CUNY), ktorá v januári 2015 oznámila nie len zákaz všetkých rodovo špecifických titulov a pozdravov, ale aj úplné zrušenie všetkých zámen. Študenti a zamestnanci sa majú oslovovať *výlučne* menom a priezviskom. Podľa Dominique Nisperosovej, spolupredsedačky Rady doktorandov na CUNY dokonca je „zrušenie používania zámen... nevyhnutným krokom k ochrane práv, súkromia a bezpečia študentov.“

Ešte ďalej to dospelo na Washington State University v roku 2015, kde študentom zapísaným do kurzu „Ženy a populárna kultúra“ hrozilo „neabsolvovanie semestra“ pre používanie urážlivého vyjadrovania, ako napr. „oslovovanie žien/mužov ako osôb ženského a mužského pohlavia.“ V tomto prípade boli univerzitné orgány prinútené zasiahnuť a [uistiť študentov](#), že nikomu „nebudú strhnuté body len dôsledkom používania pojmov, ktoré sú pre niektorých ľudí urážlivé.“ Napriek tomu sa už rodová a sexuálna revolúcia tak rozbehla, že onedlho neostane len pri hrozbách.

Ako posledný príklad vývoja situácie spomeňme Súd správneho okresu Multnomah v Oregone. Ten 10. marca 2017 vyniesol v prospech 27-ročného dizajnéra videohier menom Patch „Všeobecný rozsudok o zmene mena a pohlavia“, aby Patch mohol byť evidovaný ako mononymný – teda ako človek len s jedným menom namiesto mena a priezviska – ale taktiež ako bezrodový. Sudkyňa Helen Hehnová na zdôvodnenie svojho rozhodnutia [reportérovi stanice NBC](#) povedala: „Robím tieto rozhodnutia ako všetky rozhodnutia, lebo za nimi stoja fakty a zákony, a taktiež z rešpektu ku dôstojnosti ľudí, ktorí tu boli predo mnou.“

Hoci sú sudkyňa Hehnová a podobne zmýšľajúci ľudia presvedčení, že ich rozhodnutia a stanoviská odrážajú „rešpekt ku dôstojnosti ľudí“, iní nevyhnutne dochádzajú k záveru, že dekonštrukcia pohlavia a zrušenie rodu je receptom na psychologický zmätok, sexuálnu anarchiu, spoločenský rozklad a morálny chaos. V každom prípade platí, že takýmto smerom sa ubera mnoho západných spoločností. Ako stĺpikár pre *The New York Times* Frank Bruni napísal [v komentári](#), „naša spoločnosť zreteľne napreduje k rovnosti L.G.B.T., čo je trajektória s jasným tvarom a jasným smerom.“ Hoci to je sebavedomé, víťazoslávne vyjadrovanie, to áno, nie je nepodložené. Veď aj napriek nedávnomu zákazu Prezidenta Trumpa transrodovým ľuďom slúžiť v armáde sú dôkazy o takomto „zreteľnom napredovaní“ všade okolo nás a každým dňom ich pribúda.¹⁵

E. Ako majú kresťania reagovať?

^b Pozri poznámku pod čiarou vyššie

Hlavnou a základnou zodpovednosťou každého kresťana je žiť každým slovom, ktoré vychádza z Božích úst, bez ohľadu na to, či je to v našej kultúre ľahké alebo ťažké. To znamená, že potrebujeme dôkladne skúmať, čo Biblia učí o ľudskej sexualite a rodovej identite a potom domysliť, ako žiť, milovať a slúžiť vo veľmi pomýlenej a niekedy nepriateľskej kultúre a mnohým pomýleným jednotlivcom v nej (ak nie aj v našich zboroch).

To zase znamená, že máme pastoračnú úlohu aj politickú úlohu. Obe sú dôležité, hoci niektorí z Božieho ľudu sa budú vedieť lepšie popasovať s jednou než s druhou. Pri nasledujúcom skúmaní Písma mi ide hlavne o dôsledky Biblického učenia pre pastoráciu. Ako pomoc chcem na úvod pomenovať kľúčové pastoračné otázky, na ktoré potrebujeme odpovede, aby sme sa sústredili na to, čo o nich Biblia učí:

- Ako máme učiť a povzbudzovať ľudí, ktorí sú pomýlení a zneistení spoločenskými zmenami, ktoré okolo nás prebiehajú?
- Ako máme radiť ľuďom, ktorí bez vlastného zavinenia silne pociťujú rodový nesúlad? Ako sa o nich máme starať?
- Ako máme efektívne evanjelizovať ľudí, ktorí sú rodovo neprispôsobiví?
- Čo znamená pokánie u niekoho, kto zmenil svoj rod?
- Ako vyzerá kresťanské učeníctvo u niekoho, kto trvale zápasí s rodovou dysfóriou?

3. Skúmanie Biblie a teológie

Chvíľu nám trvalo, než sme sa sem dostali, ale teraz už stojíme pred našou najdôležitejšou úlohou: pracovať s Božím slovom v Písme. Mojim cieľom je preskúmať niekoľko hlavných spôsobov, ako Biblia učí o problémoch vychádzajúcich z transrodovej revolúcie a fenoménu rodového nesúladu. Čo sa metódy týka, kombinujem biblickú teológiu (ktorá skúma učenie Biblie, ako sa postupne odкрýva) a systematickú teológiu (ktorá sa zaoberá syntézou celkového učenia Biblie), pričom pamätám na vyššie spomenuté otázky, ktorým sa na vhodných miestach priebežne venujem.

A. Binárny charakter pohlavia

Je príjemné, ako jasne sa základný, binárny a dimorfný charakter ľudského pohlavia ukazuje v zázname o stvorení v Genezis 1 a potom v Genezis 5:

Boh povedal: „Utvorme človeka (heb. *'adam*) na svoj obraz... Boh stvoril človeka (heb. *'adam*) na svoj obraz; na Boží obraz ho stvoril. Stvoril ich ako muža (heb. *zakhar*) a ženu (heb. *neqevah*) (Gn 1:26-27).

Je zrejmé, čo z tohto textu vyplýva: Boh nestvoril tretie pohlavie! Nebolo to tak len pred pádom ľudstva do hriechu (ďalej len „pád“), ako vidíme v Genezis 1, ale je to tak naďalej i po páde, ako vidíme v Genezis 5. Ak by nám ani to nestačilo, túto myšlienku zdôrazňuje sám Ježiš. Pri odpovedi na otázku o rozvode, ktorú dostal od farizejov, odkazuje na Genezis 1:27 (a tiež 1:1) a interpoluje slovo „od“ (gr. *apo*), aby ukázal, že binárny charakter ľudského pohlavia nie je len trvalý fakt, ale fakt s trvalými dôsledkami:

„Či ste nečítali, že od počiatku ich Stvoriteľ stvoril ako muža a ženu?“ (Mt 19:4; porovnaj Mk 10:6).

Hoci skutočnosti intersexuálnych porúch sa budeme o chvíľu venovať, je dôležité si uvedomiť, že všetky takéto poruchy sexuálneho vývoja, ako poruchy, choroby či postihnutia všetkých druhov sú fenoménom „po páde“ a nie súčasťou „veľmi dobrého“ stvorenia (Gn. 1:31). Navyše vôbec neodporujú učeniu Genezis či Ježišovi. Takéto poruchy sa zvyčajne a oprávnene klasifikujú ako „lekársky identifikovateľné odchýlky od ľudskej binárnej sexuálnej normy“ ([Kolégium amerických pediatrov](#)). Inými slovami: muž a žena nie sú dva extrémny na opačných koncoch širokej škály a, ako sme už poznamenali, intersexuálni ľudia nemajú tretie pohlavie. Od počiatku stvorenia stvoril Boh ľudskej bytosti ako mužov a ženy, a ako *bud'* mužov *alebo* ženy, napriek ťažkostiam, ktoré (vo veľmi ojedinelých prípadoch) máme pri určovaní pohlavia daného človeka.¹⁶

B. Vzťah medzi pohlavím a rodom

Binárny charakter ľudskej sexuality v Genezis 1 sa ďalej zdôrazňuje i rozvíja v Genezis 2. Tu sa ľudstvo už neopisuje (v pôvodnej hebrejčine, aj angličtine na rozdiel od slovenčiny, pozn. prekl.) prídavnými menami (heb. *zakhar* a *neqevah*), ktoré sa používajú pri zvieratách (napr. Gn 6:19), ale podstatnými menami „muž“ (*'ish*) a „žena“ (*'ishshah*), ktoré sú vzťahnuté na Adama a Evu:

„Preto opustí muž (*'ish*) svojho otca (*'av*) i matku (*'em*) a pril'ne k svojej žene (*'ishshah*) a budú jedno telo. Obaja, človek (*'adam*) i jeho žena (*'ishshah*), boli nahí, no jeden pred druhým sa nehanbili“ (Gn 2:24-25).“¹⁷

Tento posun od prídavných mien pre muža/samca a ženu/samicu (v Genezis 1) k podstatným menám „muž“ a „žena“ (v Genezis 2) má jasné dôsledky. Dôsledky, ktoré sa potvrdzujú pri napredovaní biblického príbehu: *biologické pohlavie človeka ukazuje a určuje aj jeho objektívny rod (ktorého rodu skutočne sú) aj určité kľúčové rodové roly (ak ich zaujme)*. To znamená, že ľudskí samci vyrastú na mužov (a potenciálne na manželov a otcov) a ľudské samice vyrastú na ženy (a potenciálne na manželky a matky).¹⁸ Práve tento súbor binárnych spojení umožňuje ľuďom vstupovať do manželstva. Ako Ježiš znova potvrdzuje a nerozlučiteľne spája Genezis 1 a 2:

„No už na začiatku ich Boh stvoril ako muža a ženu. Preto opustí človek svojho otca i matku a pril'ne k svojej žene 8 a budú dvaja jedno telo“ (Mk 10:6-8a).

Navyše platí, že pri plnení Božieho zámeru pre ľudskú bytosti „Plod'te sa a množte sa, naplňte zem“ (Gn 1:28) sa deti (zvyčajne) plodia a rodia na svet v spojení manžela a manželky do „jedného tela“ – deti, ktoré nie len zachovávajú binárnosť pohlavia a rodu, ale tiež spojenie pohlavia a rodu. Starozmluvná hebrejčina vyjadruje túto dvojité skutočnosť pri každom štádiu osobného vývoja a životnej roly. Napríklad:

- syn (*ben*) a dcéra (*bat*)
- chlapec (*yeled*) a dievča (*yalda*)
- brat (*'ach*) a sestra (*'achot*)

- mladý muž (*na'ar*) a mladá žena (*na'arah*)
- ženích (*chatan*) a nevesta (*kalla*)
- otec (*'av*) a matka (*'em*)
- svokor (*cham*) a svokra (*chamot*)
- strýko (*dod*) a teta (*dodah*)
- sluha (*'eved*) a slúžka (*'amah*)
- prorok (*navi'*) a prorokyňa (*nevi'ah*)
- princ (*sar*) a princezná (*sarah*)
- kráľ (*melek*) a kráľovná (*malka*)

Zhrnutie: *biologické pohlavie človeka ukazuje a určuje aj jeho skutočný rod, aj určité potenciálne rodové roly.*¹⁹ Napríklad, iba osoba mužského pohlavia môže byť naozaj synom a naozaj sa stať otcom. Iba osoba ženského pohlavia môže byť naozaj dcérou a naozaj sa stať matkou.²⁰ Navyše platí, že *muž a žena nie sú dva póly na opačných koncoch rodového spektra.* V skutočnosti, ako hneď uvidíme, v biblickej antropológii nie je miesto pre ďalšie pohlavia či rody – pred pádom ani po ňom.

C. Dôsledky pádu

To neznamená, že Biblia prezentuje ľudské pohlavie a rod mimo rajskej záhrady ako bezproblémové. Práve naopak: jasne učí, že hriech mal katastrofický dopad na každú časť našej ľudskej prirodzenosti. Nielen, že máme porušené srdcia a mysle, ale aj naše telá, ako zvyšok stvorenstva, boli „podrobené pominuteľnosti“ a sú v „otroctve skazy“ (Rim 8:20-21). Inými slovami, keďže hriech a smrť prestupujú aj nás samých, aj náš svet, je na nás pokazené všetko možné, *psychologicky* (v oblasti mysle) aj *fyziologicalky* (v oblasti tela).

Jeden z mnohých spôsobov, ktorým Biblia dáva za pravdu tejto skutočnosti, je, že sa v nej nachádza kategória eunuch (človek neschopný manželstva).²¹ Veď aj v Matúšovi 19 po diskusii o charaktere manželstva a možných dôvodoch pre rozvod a opätovné manželstvo Ježiš rozlišuje tri druhy eunuchov: dva doslovné a jeden metaforický:

„Sú totiž ľudia neschopní manželstva, ktorí sa tak narodili zo života matky; iní sú neschopní manželstva, lebo ich takými urobili ľudia; ďalší sú neschopní manželstva, lebo sa sami urobili takými pre nebeské kráľovstvo. Kto to môže pochopiť, nech pochopí“ (Mt. 19:12).

Keď dáme Ježišovu tretiu kategóriu bokom (ľudí, ktorí sa vzdali manželstva, aby slúžili Božiemu kráľovstvu)²² jeho prvé dve kategórie sa takmer určite odvíjali od bežného židovského rozdielu medzi „eunuchmi slnka“ (heb. *saris hamma*) – teda ľuďmi, ktorí boli eunuchmi, odkedy prvýkrát uvideli slnko (t.j. od narodenia) – a „eunuchmi človeka“ (heb. *saris 'adam*) – teda ľuďmi, z ktorých eunuchov spravili ľudia buď neúmyselne alebo naschvál. Do prvej kategórie by veľmi pravdepodobne patrili rôzne poruchy, ktoré dnes patria pod názov „intersex“.²³

Nech by sa už o postavení eunuchov v ďalších kresťanských úvahách povedalo čokoľvek,²⁴ je dôležité zopakovať dôležitú myšlienku, ktorú sme už vyjadrili: Písmo neprezentuje eunuchov ani ako „tretie pohlavie“, ani ako „tretí rod“.²⁵ Vlastne každý

eunuch, na ktorého v Písme natrafíme, je predstavený ako muž (na čo poukazuje použitie mužských slovies a zámen); jednoducho ako muž, ktorí nie je schopný sexuálnych a prokreatívnych funkcií (Iz 56:3) – buď pre poruchu pri narodení alebo ľudským zásahom. Povedané inak, Písmo nedovoľuje rozširovať binárne rozdelenie pohlavia a rodu, aj keď doň pekne nezapadajú všetci.

D. Dualistický holizmus či holistická dualita

Čo však s ľuďmi, ktorí nemajú problém s biologickým pohlavím, ale ktorí tvrdia, že sa narodili s nesprávnym telom? Napríklad, ako sa máme vyznať v biologickom mužovi, ktorý je úprimne presvedčený, že je žena? Môže ženská duša skončiť v mužskom tele alebo naopak? Skutočne sa tak mimo rajskej záhrady môže stať? Pre odpoveď na túto otázku sa potrebujeme pozrieť na učenie Biblie o vzťahu medzi fyzickými (alebo telesnými) a nie-fyzickými (alebo netelesnými) aspektmi ľudských bytosti.

Biblickí autori hovoria o týchto dvoch antropologických aspektoch rôznymi spôsobmi.²⁶ Obe Zmluvy však konzistentne prezentujú dichotómne či dvojzložkové rozdelenie.²⁷ To znamená, že ľudské bytosti pozostávajú z dvoch odlišných zložiek: tela (gk. *sōma*) a duše (gk. *psychē*).²⁸ Taktiež platí, že hoci telo pri smrti hynie, a preto je oddeliteľné od duše, Boží zámer je, aby sa s dušou znova spojilo pri vzkriesení a poslednom súde. Preto môže Ježiš tvrdiť napríklad toto:

„Nebojte sa tých, čo zabíjajú telo (*sōma*), ale dušu (*psychēn*) nemôžu zabiť. Bojte sa skôr toho, kto môže aj dušu, aj telo (*kai psychēn kai sōma*) zahubiť v pekle“ (Mt. 10:28).

Biblickí autori zároveň vnímajú ľudskú bytosť ako jednotný celok. Ako [píše](#) John Cooper: „Biologické procesy nie sú len telesnými funkciami, oddelenými od duše či ducha, a psychické a duchovné vlastnosti nesídlia výlučne v duši či duchu. Všetky vlastnosti a funkcie patria k ľudskej bytosti ako ku telesne-duchovnému celku“ (78). Inými slovami, Písmo vníma „ľudské bytosti holisticky ako jednotné entity, ktoré tvoria psychosomatickú jednotu“ (78). Máme teda dočinenia s aj-aj: ontologickou dualitou (rozdelenie na telo a dušu) pri funkčnom holizme (jednotná bytosť).

Povedané inak a bez snahy o zmenšovanie skutočného psychologického utrpenia ľudí, ktorí prežívajú rodový nesúlad, biblická antropológia nepripúšťa ontologickú nezhodu, o ktorej sa niekedy hovorí. *Duša je dušou tela, ako telo je telom duše*. Ako píše Dávid:

Ved' ty si mi utvoril ľadviny, v matkinom živote si ma utkal.

Ďakujem ti, že si ma predivne utvoril;

toje skutky sú obdivuhodné, to si veľmi dobre uvedomujem.

Moje kosti neboli skryté pred tebou, keď som vznikol v skrytosti,

utkávaný v najspodnejších častiach zeme.

Tvoje oči ma videli už v zárodku,

všetko to bolo zapísané v tvojej knihe; dni boli určené,

skôr než ktorýkoľvek z nich nastal (Ž 139:13-16).

Neexistuje teda osoba, či duša, či duch, ktorý by bol stvorený nezávisle na tele a potom umiestnený do tela (alebo možno do nesprávneho tela). Keď Hospodin utkal *moje* telo v lone mojej matky, „(ja) som vznikol v skrytosti“. Pohlavie môjho tela teda prezrádza rod mojej osoby.

Tento pohľad má zásadné a ďalekosiahle dôsledky, ktoré jasne i citlivo [vyjadruje](#) Oliver O'Donovan:

„Pohlavie, s ktorým sme sa narodili (za predpokladu, že je fyziologicky jednoznačné), sme dostali ako Boží dar, a ako taký tak ho máme prijímať. Súčasťou úlohy dozrieť mentálne – keďže ide o morálnu úlohu a nie len o udalosť, ktorá môže, ale nemusí nastať – je prijatie tohto daru a učenie sa, ako ho milovať, aj keď budeme možno musieť priznať, že sa s ním spájajú isté problémy. Naša úloha je rozpoznať možnosti pre ľudské vzťahy, ktorú dostávame s biologickým pohlavím, a snažiť sa o ich rozvoj v súlade s naším jednotlivým povoláním... Zo zodpovednosti za sexuálny vývoj vyplýva zodpovednosť za prírodu – za usporiadané dobro telesnej podoby, ktorú sme dostali. Z toho vyplýva, že nevyhnutne musíme rozlišovať medzi dobrom telesnej podoby ako takej a rôznymi problémami, ktoré predstavuje pre nás osobne v našom jedinečnom živote. Toto tvrdenie platí nie len pri tomto vážnom a nezvyčajne ťažkom probléme, ale aj pri celej škále ďalších sexuálnych problémov“ (28-29).

Takže, hoci sa na nás môže pokaziť všetko možné, čo sa aj deje – fyziologicky aj psychologicky – Biblia vôbec nepodporuje myšlienku, že človek by skutočne mohol byť mužom uväzneným v ženskom tele alebo ženou uväznenou v mužskom tele. Človek to tak môže subjektívne prežívať, ale nie je to objektívna skutočnosť.

To neznamená, že neexistujú spoločenské a kultúrne zložky rodového prejavu a rodových rolí. Taktiež to neznamená, že rodová identita človeka nemôže byť v nesúlade s jeho biologickým pohlavím. Hlavnou myšlienkou je, že napriek názoru prevládajúcemu v našej kultúre, skutočný rod vnútornej ľudskej bytosti je daný pohlavím jeho vonkajšieho tela. Sam Allberry to popisuje takto:

„Naša kultúra vraví: Naša psychická stránka je našou sexuálnou identitou – nech sa jej telo prispôsobí. Biblia vraví: Naše telo je našou sexuálnou identitou – nech sa jej myseľ prispôsobí“ (citované v [Transgender](#), 43).

E. Zákaz rodového ohýbania

Tento pohľad nám taktiež pomáha pochopiť, prečo Biblia odsudzuje viaceré druhy správania, ktoré spadajú do kategórie “rodové ohýbanie”.

(i) Prvým druhom takého správania je obliekanie sa ako opačné pohlavie. Tomu sa priamo a jednoznačne venuje Deuteronomium 22:5:

„Nech žena (heb. *'ishshah*) nenesí mužské (heb. *gever*) veci a muž (heb. *gever*) nech si neoblieka ženské (heb. *'ishshah*) šaty, lebo pred Hospodinom, tvojím Bohom, je ohavný (heb. *to'evah*) každý, kto tak robí.“

Niet pochýb, že tento text odsudzuje obliekanie sa ako opačné pohlavie tak dôrazne, ako sa len dá. To je jasné pre použitie hebrejského slova *to'evah*, ktoré znamená „hnusný, odporný či ohavný“ a používa sa na označenie akéhokoľvek aktu, ktorý je „vylúčený na základe svojho samotného charakteru“ alebo sa považuje za „nebezpečný či zlovestný“.²⁹ Je to teda slovo používané pri rôznych druhoch modloslužby (Dt 7:5; 13:14), homosexuálnom pohlavnom styku (Lev 18:22; 20:13) a pri iných druhoch porušenia poriadku stvorenia ([Davidson](#) 171).

Prečo by sme však obliekanie sa ako opačné pohlavie mali vnímať v takomto svetle? Mnohí komentátori sa domnievali, že pre spojitosť medzi homosexualitou a pohanským náboženstvom. To je možné, ale v bezprostrednom kontexte na také spojenie nič nepoukazuje. Je preto pravdepodobnejšie, že „znenie zákonov sa nevzťahuje len na kultickú sféru, ale na akékoľvek a všetky prípady, keď sa muži obliekajú ako ženy a naopak“ ([Davidson](#) 171).³⁰ Preto nemeckí komentátori 19. storočia Carl Keil a Franz Delitzsch správne [konštatujú](#):

„Prvoradý zámer tohto zákazu nebolo brániť nemravnosti alebo modloslužobným praktikám... ale zachovávať nedotknuteľnosť rozdielov medzi pohlaviami, ktoré boli ustanovené pri stvorení muža a ženy, a s ohľadom na ktoré Izrael nemal hrešiť“ (1.945).

Následkom toho, ako [vysvetľuje](#) Peter Harland, „Obliekať sa ako opačné pohlavie znamenalo porušovať prirodzený poriadok stvorenia, podľa ktorého je ľudstvo rozdelené na mužov a ženy. Tento rozdiel bol pre ľudskú existenciu zásadný a nesmel sa žiadnym spôsobom stierať“ (76). Preto Hospodin považoval takéto stieranie za „ohavnosť“.

Akým spôsobom je však tento text relevantný pre kresťanov žijúcich podľa novej zmluvy v 21. storočí? Hoci starozmluvné prikázania musíme na neskoršie situácie aplikovať opatrne, stále platné etické princípy, z ktorých vychádzajú, sa dajú rýchlo rozpoznať. Aplikovať tento verš na súčasné formy transvestizmu, a v každom prípade na tých, ktorí o sebe tvrdia, že sú kresťanmi, teda neznamená „poškodzovať rozumnú hermeneutiku“, ako tvrdili niektorí.³¹

Teraz, tak ako vtedy „má tento príkaz zachovávať poriadok vstavaný do stvorenia, konkrétne zásadný rozdiel medzi mužmi a ženami. Ak človek nosí oblečené čokoľvek, čo sa spája s opačným rodom, zamieňa svoju sexuálnu identitu a stiera ustanovené hranice.“³²

To neznamená, že všetci muži (alebo všetky ženy) sa musia obliekať rovnako, ani že „unisex“ oblečenie (ako tričká a rifle) sú vo svojej podstate problematické. Varuje nás to

však pred zámerným obliekaním sa ako opačné pohlavie, obzvlášť za účelom ohýbať alebo skrývať svoj skutočný rod.

(ii) Druhý typ správania, ktoré Písmo odsudzuje, je sexuálna zženštilosť, teda keď muž predstavuje ženu (tým, že „prijíma“) pri homosexuálnom pohlavnom styku. Ľudia, ktorí tak konajú a napokon nerobia pokánie, sú na zozname tých, čo budú vylúčení z Božieho kráľovstva:

„Neviete vari, že nespravodliví nebudú dedičmi Božieho kráľovstva? Nemýľte sa! Ani smilníci, ani modloslužobníci, ani cudzoložníci, ani prostitúti mužov (*malakoi*), ani ich súložníci (*arsenkoitai*), ani zlodeji, ani lakomci, ani opilci, ani rúhači, ani vydierači nebudú dedičmi Božieho kráľovstva“ (1Kor 6:9-10).

Ako aj pri sexuálnej etike všeobecne, apoštol Pavol hodnotí homosexuálne správanie na základe absolútnych zákazov z Levitikus 18:22 a 20:13 a tak (ako Dt 22:5) ho v konečnom dôsledku zakladá na teológii stvorenia z Genezis 1-3.³³ To, že používa dva rozličné termíny, ktoré sme zdôraznili vyššie, ukazuje, že odsudzuje všetkých, ktorí sa podieľajú na homosexuálnych činoch – aktívne či pasívne (Ciampa and Rosner 241). Jeho zmienka o *malokos* („mäkký muž“) preto nesmeruje na obeť zneužívania či homosexuálne znásilnenie (ako tvrdia niektorí) ale na akéhokolvek človeka, ktorý sám seba aktívne zoženšťuje tým, že sa dobrovoľne stáva objektom sodomie (Gagnon 311).

Zoženšťovanie sa za účelom homosexuálneho pohlavného styku teda Pavol jednoznačne odsudzuje. Je však taktiež pravdepodobné, že by mu rovnako vadili „ľudia, ktorí sa zoženšťujú, aby odstránili svoj mužský výzor a správanie“ (Gagnon 312). Ak teda obliekanie sa za opačné pohlavie ostáva problematické (ako ukazuje Dt. 22:5), o čo vážnejšie je operatívna zmena pohlavia? Navyše platí, že aj keď za takým zoženšťovaním nie je homosexuálny zámer, často vedie k homosexuálnemu správaniu –, obzvlášť keď vezmeme do úvahy, že mnoho transsexuálov, je, žiaľ, nútených „sexuálne pracovať“, aby mohli zaplatiť za operatívnu zmenu pohlavia a pokračujúcu transsexuálnu hormonálnu terapiu.³⁴

(iii) Tretí druh správania, ktorý Písmo neuznáva, je rodová nejednoznačnosť, teda snaha stierať rozdiely medzi mužom a ženou svojim rodovým prejavom. Práve o to primárne de Pavlovi v 1 Korint'anom 11:2-16 a preto hovorí:

„Každý muž, ktorý sa modlí alebo prorokuje so zahalenou hlavou, zneuct'uje svoju hlavu. Každá žena, ktorá sa modlí alebo prorokuje s nezahalenou hlavou, zneuct'uje svoju hlavu; je to jedno a to isté, ako keby si ju oholila... Posúďte sami medzi sebou: Sluší sa, aby sa žena modlila k Bohu s nezahalenou hlavou? Vari vás neučí sama príroda, že mužovi je na potupu, keď má dlhé vlasy, no žene, keď má dlhé vlasy, je to na slávu? Lebo dlhé vlasy dostala ako závoj“ (1Kor 11:4-5, 13-15).

Hoci v oddiele, kde sa tieto verše nachádzajú, je viacero nejasností a problematických miest,³⁵ je jasné, že Pavol chce, aby aj muži, aj ženy vo všeobecnosti, a manželia a manželky konkrétne, naplno prijali a jednoznačne prejavovali rodové rozdiely, ktoré

boli stvorené, a aby ich nepopierali, nezmenšovali a neskrývali (Ciampa and Rosner 503). To vysvetľuje, prečo „prejavuje rovnako veľké (pravdepodobne dokonca ešte väčšie) znepokojenie ohľadom mužov, ktorých štýl je zoženštelý a možno je jeho súčasťou kvázi-homosexuálneho zahmlievania mužského rodu ako znepokojenie ohľadom žien, ktoré takisto odmietajú používať signály slušnej a vážnej rodovej odlišnosti“ (Thiselton 805).

Druhá vec, ktorá Pavlovi vadila na rodovom zahmlievaní či dokonca zamieňaní u Korint'anov, bolo ich implicitné odmietnutie Bohom daného poriadku medzi mužmi a ženami a z toho vyplývajúce zneuct'ovanie hlavy toho-ktorého človeka – teda manželovo zneuct'ovanie Krista a manželkino zneuct'ovanie svojho manžela (4-5) (Schreiner 138–139). Hoci v súčasných západných kultúrach „neexistuje kus oblečenia, ktorý by bol funkčným ekvivalentom grécko-rímskej pokrývky hlavy v 1. storočí“, neznamená to, že neexistujú kultúrne symboly, ktoré vyjadrujú to isté (Smith 78).

Ak budeme brať učenie tohto oddielu vážne, nevyhnutne to bude mať dopad na spôsob, akým kresťanskí muži a ženy „žijú svoj rod“: teda ako sa prezentujú svojim účesom, výberom oblečenia a celkovým vystupovaním. Hoci medzi kultúrami existujú rozdiely, „v každej kultúre existujú isté druhy ozdôb, z ktorých sa stávajú kultúrne prijateľné normy obliekania pre mužov a ženy“ (Schreiner 138). Naším zámerom preto nie je presne napodobniť správanie cirkvi 1. storočia, ale žiť v rámci noriem našej kultúry a to tak, že prejavíme svoj súhlas s Bohom danými rozdielmi medzi mužmi a ženami a taktiež vd'ačne prijmeme svoj vlastný biologicky daný rod.

(iv) Pri ďalšom uvažovaní o dôsledkoch oddielov spomenutých vyššie je dôležité si uvedomiť, že ani jeden z nich nehovorí, že ľudia so skutočným rodovým nesúlalom sú za svoj stav vinní. V Biblii existuje kategória „postihnutie“ (gr. *malakia*), ktorá je takmer určite dôsledkom hriechu ľudstva ale nie nevyhnutne a určite nie vždy dôsledkom vlastného hriechu postihnutého človeka (napr. Ján 9:1-3). Preto na rozdiel od úmyselného, vzbúreného rodového ohýbania alebo zámerného a deštruktívneho rodového mazania (ktoré také texty určite zakazujú), prežívanie rodového nesúladu sa zdá byť do veľkej miery nedobrovoľnou a do tej istej miery nie-morálnou chorobou.³⁶ Je to taktiež choroba prinášajúca veľké utrpenie. Preto by našou prvou reakciou na ľudí, ktorí ňou trpia, mal byť súcit a záujem, nie odsúdenie a zavrhnutie.

Avšak učenie Biblie má jednoznačne dopad na to, ako by sme mali reagovať na problémy s rodovou identitou – či už svoje vlastné alebo pri iných ľuďoch. Existujú správne a nesprávne spôsoby, ako čeliť všetkým životným výzvam, vrátane mentálnych problémov, ako je rodový nesúlad. Preto treba povedať, že podľa učenia Biblie je snaha vymazať či skryť svoj Bohom daný rod alebo nežiť v súlade s ním proti Božej vôli a dobru pre človeka. Následkom toho akýkoľvek pokus o to nie je len hriešny, ale nakoniec neprinesie úľavu, ktorú trpiaci hľadajú, a môže im z dlhodobého hľadiska spôsobiť ešte väčšiu bolesť.³⁷

F. Zachraňujúca a posväcujúca moc Ježiša Krista

Čo teda podľa Biblie s tým? Nato potrebujeme pochopiť zachraňujúcu a posväcujúcu moc nášho Pána Ježiša Krista a to, ako ju Duch aplikuje na veriacich v súčasnosti.

(i) Prvou a základnou vecou, ktorú si musíme uvedomiť, je, že všetci, ktorí vyznávajú Ježiša ako Pána a v srdci veria, že Boh ho vzkriesil z mŕtvych, sú ospravedlnení z hriechov, znovuzrodení Svätým Duchom a majú novú identitu ako synovia a dcéry živého Boha. „Preto,“ píše Pavol, „ak je niekto v Kristovi, je novým stvorením. Staré veci pominuli, nastali nové (2Kor 5:17). Toto živé, duchovné spojenie nevyhnutne určuje úplne nový spôsob, akým sa vnímame. Už nás viac nedefinujú naše zlyhania či pocity.

Pretože, ako Pavol píše na inom mieste: „Už nežijem ja, ale žije vo mne Kristus“ (Ga 2:20a). Jednoducho povedané, žiaden kresťan už nie je, čím bol kedysi (1Kor 6:11). Kristus od nás vzal všetko, čo nás znečisťovalo a hanobilo, všetko čo nás drvilo a odsudzovalo, a spravil z nás „spoluúčastných na daroch, ktorými bol obdarovaný“ (Calvin 1.737). Vďaka prebývaniu Svätého Ducha je Kristus v každom veriacom a každý veriaci je „v Kristovi“ (Jn 14:16-20). Kresťania skutočne dostali nový život (večný život), aby sme mohli byť a stať sa skutočne sami sebou.

(ii) Po druhé, nový život znamená nový životný štýl. Ľudia v Kristovi sú povolaní k tomu, aby „nežili už viac sebe, ale tomu, ktorý za nich zomrel a bol vzkriesený“ (2Kor 5:15). To, samozrejme, neznamená, že kresťania sú zbavení každého pokušenia a trápenia – aspoň nie v tomto veku. Platí však, že vďaka novej moci, ktorá v nás pôsobí (moci Svätého Ducha) sa nám otvárajú nové možnosti (rozhodovať sa pre spravodlivosť a nie hriech). „Nech teda nekraľuje hriech vo vašom smrteľnom tele. Neposlúchajte jeho žiadosti“ (Rim 6:12), píše Pavol.

Vzdorovať hriechu teraz môžeme preto, lebo „naš starý človek bol spolu s ním ukrižovaný, aby bolo zneškodnené telo hriechu, aby sme už viac neboli otrokmi hriechu“ (Rim 6:6). Toto povolanie kráčať „v novote života“ (Rim 6:4) má významný dopad na každý rozmer našej existencie, vrátane toho, čo robíme so svojim telom. Telo kresťana je teraz totiž chrámom Svätého Ducha. „Nepatríte sebe,“ píše Pavol. „Boli ste draho vykúpení. Oslavujte teda Boha vo svojom tele“ (1Kor 6:19-20). Z toho ďalej vyplýva, že akákoľvek forma telesného sebapoškodzovania nie je ničím iným než ničením tohto chrámu.

(iii) Po tretie, medzi nerestami starého života, ktorých sa všetci veriaci majú podľa Ježišovho povolania zbaviť, sú zlá žiadostivosť a klamstvo. Spomínam práve tieto dva konkrétne hriechy, pretože súvisia s transrodovosťou. Čo sa týka prvého, mnohí ľudia zápasiaci s rodovým nesúlalom sú vo veľkom pokušení túžiť inom tele, než dostali. Úprimne povedané, táto je túžba istou formou zlej žiadostivosti. Pavol radí priamo: „Umrťvujte teda to, čo je vo vašich údoch pozemské: smilstvo, nečistotu, vášeň, zlú žiadostivosť a lakomstvo, ktoré je modloslužbou“ (Kol 3:5). Čo sa týka druhého, zámerom ľudí, ktorí chcú zmeniť svoj rod, je pôsobiť dojemom, že sú opačného pohlavia, než akého naozaj sú. To je podvod. Pavol sa s tým opäť nemazná: „Neluhajte si navzájom, keď ste už vyzliekli starého človeka s jeho skutkami a obliekli ste si nového, ktorý sa obnovuje, aby nadobudol poznanie podľa obrazu toho, ktorý ho stvoril“ (Kol 3:9-10). Stručne povedané, vernosť Kristovi je neoddeliteľná od spôsobu, akým človek čelí výzvam týkajúcim sa jeho rodovej identity (Yarhouse).

Žiaden kresťan sa nemôže slobodne pokúsiť zmeniť svoj rod. Robert Gagnon [túto myšlienku vyjadruje](#) dôrazne, ale múdro: „Hoci záchrana nie je na základe zásluh,

aktívna snaha o „transrodový“ život by bola v rozpore s minimálnymi požiadavkami na pokánie, vieru, premenu a ‚vernosť‘ Kristovi.“

(iv) Po štvrté, rovnako, ako existujú neresti, ktoré si máme „vyzliecť“, existujú cnosti, ktoré si máme „obliecť“. Našej témy sa týkajú obzvlášť štyri: vytrvalosť, trpezlivosť, radosť a vd'ačnosť. Písmo opakovane vyzýva k rozvoju takýto kristovských vlastností, ale apoštol Pavol spomína tieto štyri spolu vo svojej modlitbe za kresťanov v Kolosách: „a aby ste boli posilňovaní každou mocou podľa sily jeho slávy, ku všetkej vytrvalosti a trpezlivosti. S radosťou budete ďakovať Otcovi, ktorý vás urobil účastnými na podiele svätých vo svetle“ (Kol 1:11-12).

Trpezlivosť a vytrvalosť sú pre ľudí trpiacich rodovou dysfóriou kľúčové, obzvlášť pre tých, ktorých pocit, že sú v nesprávnom tele, je silný a dlhotrvajúci. Nikomu nepomôže, ak budeme zľahčovať utrpenie, ktoré takáto porucha spôsobuje, alebo veľkosť pokušenia zbaviť sa jej neposlušným a seba-poškodzujúcim spôsobom. Zápas o vernosť býva bolestivý a namáhavý a túžba prestať bojovať siahnutím si na život môže byť u niektorých ľudí veľmi akútna. Poslúchať a odolávať sa však dá, hoci sa potrebujeme veľa modliť za silu zvládať to.

Práve preto je zdravá perspektíva na charakter kresťanského života tak dôležitá, keďže „do Božieho kráľovstva máme vojsť cez mnohé súženia (Sk 14:22). Tu sa taktiež ukazujú dôležitosť biblického náreku (žalospěvu), keďže Písmo nás volá k tomu, aby sme naše bolesti a sťažnosti prinášali pred Pána (napr. Ž 102). Dobrou správou je, že je taktiež možné tešiť sa a ďakovať – keď nie za samotné trápenie, tak za dostatočnosť Božej milosti (2Kor 12:9) a za ovocie, ktoré vytrvalosť prináša vďaka Božej zvrchovanej ruke (Jk 1:2-4). Takýmto spôsobom sa Božie deti môžu tešiť vo svojich súženiach (Rim 5:3-5).

Tu by sa niekto mohol opýtať: „Nemali by sme sa však snažiť zmierňovať utrpenie, kde sa to len dá? A ak áno, nemôžeme obhájiť to, že zbavíme človeka trpiaceho rodovou dysfóriou bolesti tak, že zosúladieme jeho telo s jeho myslou?“ Podľa tradičnej lekárskej etiky by odpoveď bola nie. Základné pravidlá rozumnej lekárskej praxe typicky „hovoria proti chirurgickému zákroku do živého ľudského tela okrem prípadov, keď je ich účelom ochrana funkčnej integrity daného tela, ktoré bolo ohrozené chorobou alebo zranením“ (O'Donovan 151).

Čo sa kresťanov týka, biblické doktríny o stvorení, vtelení a vzkriesení podporujú názor, že „fyzická štruktúra ľudských tiel nie je niečo, čo môžeme slobodne meniť bez veľmi dôkladného zváženia“ (Wyatt 98). To znamená, ako upozorňuje Dr. John Wyatt, že lekársku a operatívnu technológiu by sme mali používať len „spôsobom, ktorý sa hodí na zachovanie a ochranu pôvodného usporiadania, na udržiavanie a zachovanie poriadku stvorenia, ktorý predstavuje štruktúra ľudského tela“ (100).³⁸

V prípade rodového nesúladu je porucha v mysli, nie tele. „Operatívna zmena pohlavia je teda ‚chybou kategórie‘ – predstavuje operatívne riešenie psychologického problému (Fitzgibbons, Sutton, O'Leary 97). Okrem toho „je operatívna zmena pohlavia ‚permanentný‘, často nezvratný operatívny pokus zmeniť niečo, čo môže byť len dočasnou (t. j. pomocou psychoterapie liečiteľnou) psychologickou/psychiatrickou

poruchou“ ([Fitzgibbons, Sutton, O'Leary 98](#)). Inými slovami, keďže problém je v mysli a nie tele, mal by sa liečiť psychoterapiou a nie operáciou. Preto akúkoľvek liečbu rodového nesúladu, ktorá sa snaží zbaviť človeka psychickej bolesti tak, že poškodzuje inak zdravé telo, nemožno pokladať za etickú.³⁹

(v) Po piate, boj s rodovým nesúlodom, krátkodobý či dlhodobý, by človek nemal zvädzať sám. Ako všetci ľudia, ktorí trpia ochromujúcou chorobou, aj ľudia postihnutí rodovou dysfóriou veľmi potrebujú súcitnú a praktickú podporu druhých. To je jedným z dôvodov, prečo vzkriesený Kristus dal svojim nasledovníkom dar bratov a sestier – nie len preto, aby sme sa jeden druhému zodpovedali, ale aby sme navzájom niesli svoje bremená. Tak píše Pavol:

„Bratia, keby aj niekoho pristihli pri nejakom priestupku, vy, čo ste vedení Duchom, napravte ho v duchu miernosti a každý daj si pozor sám na seba, aby si i ty nebol pokúšaný. Neste si navzájom bremená, a tak naplníte Kristov zákon“ (Ga 6:1-2).

Z tohto textu vyplýva dôležitá otázka: Čo sa považuje za „hriech“ a čo sa považuje za „bremeno“? Podľa mňa rodový nesúlad veľmi prirodzene patrí do druhej kategórie (bremeno). Mark Yarhouse preto správne [poznámenáva](#), že „cirkev potrebuje byť schopná orientovať sa v diskusii o rodovej dysfórii medzi ľuďmi, ktorí ňou trpia a majú odvahu hovoriť o tom, čo prežívajú“ (151). A nie len orientovať sa – ale prijímať, milovať a chrániť. Títo vzácni bratia a sestry potrebujú našu špeciálnu starostlivosť a musíme ich zahrnúť množstvom lásky, modlitby a emočnej, duchovnej a praktickej podpory.

Zároveň, ako sme už poznamenali, existujú spôsoby nakladania s rodovým nesúlodom, ktoré z biblického pohľadu patria do kategórie „hriech“. Ako bude potom vyzerat' opatrná obnova, keď k takému hriechu dôjde? Aby sme na túto otázku mohli zodpovedne odpovedať v akomkoľvek konkrétnom prípade, musíme zvážiť škálu faktorov, napr. či ten človek je alebo nie je kresťan, či je duchovne zrelý alebo nezrelý, aká je jeho intelektuálna a morálna úroveň, aká vážna a komplexná je jeho dysfória a či má ďalšie fyzické alebo mentálne problémy.

No aj tak, s ohľadom na jasné biblické usmernenie a hranice, Yarhouseva [rada](#) – že niektorí veriaci „môžu mať úžitok z priestoru na to, aby našli spôsoby, ktorými sa môžu identifikovať s istými aspektmi opačného pohlavia, čo im pomôže zvládať extrémne ťažkosti“ – nie je hodná nasledovania. Každý spôsob identifikovania sa s opačným rodom je pre ľudí v Kristovi nevhodný. Skutočnosť, že niektorí Boží ľudia si taký „priestor“ želajú, neznamená, že je pre nich užitočný. Pokánie potom pre nich znamená snahu o život v súlade s ich Bohom daným pohlavím.

Okrem toho je potrebné zvažovať aj dobro zborového spoločenstva. Aké poslanstvo vysiela cirkevný zbor, ktorý prakticky toleruje správanie, ktoré Písmo odmieta? Aký dopad to bude mať na ďalších členov Kristovho tela – obzvlášť na tých, ktorí sú zraniteľní a ľahko ovplyvniteľní? Pavlova obava, že „trocha kvasu prekvasí celé cesto“ (1Kor 5:6) je tu určite na mieste. Popritom, a ako sme už videli, zbytočne presadzované rigidné rodové stereotypy (napr. že všetci muži musia mať nakrátko ostrihané vlasy

alebo že všetky ženy musia nosiť sukňu) tiež nie je správne. Ak veriaci konajú a prezentujú sa podľa prijateľných noriem a kultúrnych predpokladov ohľadom rodových rolí a rodového prejavu, všetci muži a ženy nemusia vyzeráť ani sa obliekať rovnako.

G. Telesné vzkriesenie a budúci život

Posledná časť učenia Písma, ktorá súvisí s našou témou, sa týka toho, čo je zjavené o charaktere našich tiel po vzkriesení. Je pravda, že množstvo vecí v tejto oblasti nevieme (1Kor 15:35-36). Napriek tomu Biblia v širšom zmysle prezentuje princíp kontinuity spolu s premenou (1Kor 15:42-44). To znamená, že rovnako ako pri Ježišom vzkriesení budú vzkriesené *tieto pozemské telá* (kontinuita) ale s *inými kvalitami a schopnosťami* (premena). Ako hovorí Pavol, Kristus „pretvorí naše ponížené telo, aby sa stalo podobným jeho oslávenému telu“ (Flp 3:21).

Je zaujímavé, že očakávaná premena viedla niektorých ľudí k špekuláciám o tom, že by sme mohli byť vzkriesení buď ako obojpohlavné, monosexuálne či asexuálne bytosti. Keďže v tomto svete sú naše telá pohlavné a vzkriesený Ježiš naďalej ostáva mužom, bolo by nutné veľmi jasné biblické tvrdenie, aby sme mohli očakávať, že budeme vzkriesení nejako inak než ako naveky pohlavné (a preto rodové) bytosti. Žiadne také tvrdenie však neexistuje.

V svojom konkrétnom kontexte ani 1 Korint'anom 6:13-15, ani Galat'anom 3:28 rozhodne nič také neučia. Hlavnou myšlienkou prvého oddielu je, že Kresťania by sa nemali správať sexuálne nemorálne, pretože naše telá patria Kristovi (1Kor 6:13) a sú „Kristovými údmi“ (15) a Boh ich plánuje vzkriesiť (14). Hlavnou myšlienkou druhého oddielu (najmä výroku že „nie je muž a žena, lebo všetci ste jedno v Kristovi Ježišovi“) je, že aj veriaci muži, aj veriace ženy sú rovnako Božie deti (Ga 3:26), rovnako si „obliekli Krista“ (27) a sú rovnako Abrahámovým potomstvom a dedičmi všetkého, čo im Boh sľúbil (29).⁴⁰ Stručne povedané, ani z jedného oddielu nevyplýva zrušenie rozdielov medzi pohlavím a rodom, ani v tomto, ani v budúcom veku.

Jediný oddiel, z ktorého by teoreticky taká možnosť mohla vyplývať, je Matúš 22:30 (a jeho paralely), kde Ježiš hovorí: „Ved' pri zmŕtvychvstaní sa ľudia ani neženia, ani nevydávajú, ale sú ako anjeli v nebi.“ Hoci tento oddiel jasne hovorí, že manželstvo patrí len do tohto veku, nehovorí nič o zrušení rozdielov medzi ľudskými pohlaviami. Slová, ktoré Ježiš používa, vlastne naznačujú opak: ako [videl](#) Augustín, „ani neženia“ sa musí týkať mužov a „ani nevydávajú“ sa musí týkať žien (19.22.17). Inými slovami, „Ježiš vôbec nepovedal, že v novom stvorení nebudú rozdiely medzi pohlaviami, ale že muži si v nebi nebudú brať manželky a ani ženy sa nebudú vydávať“ ([Walton](#) 19).

Písmo teda vylučuje akékoľvek pochybnosti a uisťuje nás, že nebudeme vzkriesení len ako telesné bytosti, ale ako pohlavné (a tým pádom rodové) bytosti. Určite budeme premenení (1Kor 15:51-52), ale nie premenení z mužov a žien na niečo iné. Budeme však premenení zo smrteľných na nesmrteľných, z porušiteľných na neporušiteľných mužov a ženy (1Kor 15:53-54).⁴¹ Aj keď sa večný zmysel rozdielnosti našich pohlaví má ešte len ukázať, je pravdepodobné, že súvisí s tým, ako ľudstvo rozdelené na mužov a ženy zobrazuje jednotu a rozdielnosť v Trojici ([Barth](#) 195). Nech už je to akokoľvek,

„muži a ženy budú vždy bytosťami vo vzťahu, aj po naplnení zámeru sobášit' sa a množiť sa“ (Roberts 165–166).

Vyhliadka na slávne telesné vzkriesenie má dva dôsledky:

(i) Po prvé, nech už v tomto živote čelíme akýmkoľvek sklamaniam, dysfóriám a postihnutiam, záleží na tom, ako zaobchádzame s telami, ktoré nám Boh dal (ako sme už videli). Vlastne, hoci by sme mali byť ochotní sa pre nášho Majstra vzdať samých seba, aj tak máme milovať svoje telo. Ako píše Pavol: „Ved' nikdy nikto nemal svoje telo v nenávisti, ale živí ho a opatruje, ako aj Kristus Cirkev, pretože sme údmi jeho tela“ (Ef 5:29). Preto odmietanie samého seba a sebapoškodzovanie nie sú len tragické, ale aj hriechy. Ľudia v Kristovi preto musia odolávať takým pokušeniam a namiesto toho utekať k trónu milosti, aby sme dosiahli „milosrdenstvo a našli milosť a pomoc v pravý čas“ (Heb 4:16).

(ii) Po druhé, pri vzkriesení bude uzdravená a navždy odstránená každá choroba a porucha, ťažkosť a bolesť. Nie sa preto čo čudovať, že „očakávame adoptívne synovstvo, čiže vykúpenie svojho tela“ (Rim 8:23). Ved' ako hovorí Pavol, „v nádeji sme boli spasení (Rim 8:24). Navyše sláva, ktorá sa má zjaviť nám a na nás bude taká úžasná, že utrpenie tohto súčasného veku sa s ňou ani neoplatí porovnať (Rim 8:18). To je dobrá správa pre všetkých Božích ľudí, ale najmä pre tých, ktorí problém s rodovým nesúlalom v tomto živote nevedia vyriešiť. Kresťania majú skutočnú nádej, ktorá nás nesklame. To je dôvod, prečo sme povolaní trpezlivo na ňu čakať (Rim 8:25) a upriamiť svoj pohľad nie na viditeľné a pominuteľné veci, ale na tie neviditeľné a večné (2Kor 4:18).

4. Myšlienky na záver

Ako by sme mali uvažovať o rodovom nesúlade a utrpení, ktoré spôsobuje? S ohľadom na učenie Biblie a neexistenciu akýchkoľvek presvedčivých dôkazov o tom, že by išlo o druh intersexuálnej poruchy, je najvhodnejšie považovať skutočnú rodovú dysfóriu za psychologickú poruchu.⁴² Inými slovami, napriek tomu, čo sa niekedy tvrdí, neexistuje dôvod (biblický či vedecký) veriť, že človek môže mať mozog či dušu jedného pohlavia a telo druhého. Človek môže mať taký silný pocit alebo hlboké presvedčenie, ale nie je to objektívna skutočnosť. Utrpenie človeka s rodovou dysfóriou je, ako jeden z tragických dôsledkov pádu, choroba mysle.

Taký záver sám o sebe veľmi nepomáha tým, ktorí trpia silným pocitom rodového nesúladu. Poskytuje však dôležitý základ, na ktorom môžeme stavať biblicky verný, pastoračne zodpovedný a lekárske koherentný terapeutický prístup. Taktiež poskytuje dobrý interpretačný rámec, pomocou ktorého sa vieme orientovať v rôznych spoločenských, politických a ideologických zmenách, ktoré sa okolo nás dejú. Platí totiž nie len to, že základný predpoklad transrodovej ideológie je neudržateľný, ale aj to, že cieľ zmeniť pohlavie je nedosiahnuteľný. „Transrodoví muži sa nestávajú ženami, ani transrodové ženy mužmi (McHugh). Ako píše Dr. Paul McHugh, môžu dúfať maximálne v to, že sa stanú „napodobeninami či imitátormi pohlavia, s ktorým sa ‚identifikujú‘.“

Akú zvesť teda máme pre ľudí, ktorí sa rozhodli zmeniť rod – spoločensky, hormonálne či operatívne? Po prvé, majú prísť k Ježišovi takí, akí sú. To znamená, že pri evanjelizácii nesmieme nechať to dočasné zatieniť to večné. Najväčšou potrebou ľudí, ktorí trpia rodovou dysfóriou alebo sa identifikujú ako transrodoví alebo podstúpili operatívnu zmenu pohlavia, nie je, aby sa vyriešili ich problémy s identitou (čo sa možno úplne ani nedá) alebo aby sa zvrátili ich pokusy o zmenu rodu, ale byť zmierený s Bohom a adoptovaní ako jeho deti. Inými slovami, ako aj my ostatní, aj transsexuáli a transrodoví ľudia a ľudia s problémami so svojim rodom potrebujú evanjelium Ježiša Krista. Každá ľudská bytosť bola stvorená Ježišom a pre Ježiša (Kol 1:16) a preto nenájde pokoj, kým nespočinie v ňom (Augustín). Práve pokoj sľubuje Ježiš všetkým, ktorí k nemu prichádzajú vo viere (Mt 11:28) – bez ohľadu na ich minulé hriechy alebo súčasné bremená. To je nádejou evanjelia: pravý život, trvalý pokoj a večná útecha, ktoré sú v Ježišovi Kristovi.

Po druhé, aj keď nás Ježiš pozýva prísť k nemu, akí sme, nechce, aby sme takí aj ostali. Jeho cieľom je obnoviť nás na svoju podobu a naučiť nás poznávať Božiu vôľu a konať ju (Rim 12:2). Pre dôvody, ktoré sme spomínali, k tomu rozhodne patrí život, do tej miery, ako je to možné, v súlade s našim Bohom daným pohlavím. Pre ľudí, ktorí išli cestou zmeny rodu, to bude znamenať koniec s transsexuálnou hormonálnou terapiou, obliekaním sa ako opačné pohlavie a inými druhmi identifikácie sa s opačným rodom. Niektoré operatívne zákroky môžu byť, pravdaže, nezvratné. V takom prípade, ako [tvrdí](#) Russel Moore, taký človek zrejme musí vnímať sám seba ako biblického eunucha, teda ako niekoho, kto je fyzický poznačený minulým hriechom, ale očakáva uzdravenie pri vzkriesení. V každom prípade ľudia, ktorí sa pre poslušnosť Kristovi snažia zvrátiť svoju zmenu rodu, nevyhnutne potrebujú citlivú pastoračnú starostlivosť a podporu zhromaždenia.

Na záver, ako majú kresťania reagovať na transrodovú revolúciu, ktorá momentálne zmieta západným svetom? Ak skutočne milujeme svojich blížnych, nestiahneme sa z verejnej sféry, obzvlášť, ak chápeme, že „zrejma hlúposť dneška je uznávanou múdrosťou zajtrajška“ ([Cater](#)). Preto sa musíme za náš svet nie len horlivo modliť, ale ako súčasť našej prorockej úlohy prijať zodpovednosť za apológiu a odkrývať prázdne základy a deštruktívne dôsledky súčasnej rodovej ideológie.

Popri tom a tam, kde je to možné, sa budeme politicky usilovať o spôsoby liečby rodového nesúladu, ktoré nenormalizujú psychiatrickú poruchu, ani nepodnecujú sebapoškodzovanie, o verejné nariadenia, ktoré neprispievajú k rodovému zmätku a nespôsobujú spoločenský rozpad, a o skutočne „bezpečnejšie“ školské programy, ktoré chránia dôstojnosť a záujmy *všetkých* detí. Ako tomu je aj pri evanjelizácii, pre naše aktivity v tejto oblasti nebudeme vždy v oblube a dokonca pre to niektorých z nás môžu prenasledovať, súdne stíhať či dokonca väzniť. Ako nám však [pripomína](#) Albert Mohler, nemôžeme mlčať. Ako sme už mnohokrát počuli, naše poslanie ako Kristových nasledovníkov je hovoriť pravdu súciteľne ale nekompromisne. Nech nám to Boží Duch umožní, keďže Božia láska si od nás nežiada nič menej.

Vybraná anotovaná bibliografia

Gagnon, Robert J. *The Bible and Homosexual Practice: Texts and Hermeneutics*. Nashville: Abingdon Press, 2002.

Hoci má táto kniha už viac než desať rokov, nikto ešte neprekonal dôslednosť Gagnonovej analýzy biblických textov týkajúcich sa homosexuality (a tiež transsexuality). Gagnon sa zároveň venuje sexuálnym otázkam, ktorými sa zaoberá príbuzná literatúra medzi-zmluvného judaizmu, a vo veľkom odkazuje na biblické i mimo-biblické zdroje. V rigoróznom dialógu s učencami a historikmi s najrôznejším presvedčením Gagnon ukazuje, prečo sú pokusy o klasifikáciu biblického odmietnutia homosexuálneho pohlavného styku ako irelevantného pre súčasnú situáciu neplatné s ohľadom na biblické texty a taktiež súčasné vedecké poznatky. Toto dielo je pre našu tému relevantné preto, lebo sa zaoberá viacerými textami, ktoré sme skúmali (napr. Gen 1-3; Dt 22:5 a význam slova *malakoi* v 1Kor 6:9), a tiež preto, lebo skúma možné spojenie medzi homosexualitou a transsexualitou, a ešte aj preto, lebo je vzorom zodpovednej, akademickej exegézy.

Kuby, Gabrielle. *The Global Sexual Revolution: Destruction of Freedom in the Name of Freedom* (Preklad James Patrick Kirchner). LifeSite, 2015. (Pôvodné vyšlo v nemeckom jazyku ako *Die globale sexuelle Revolution: Zerstörung der Freiheit im Namen der Freiheit*. Fe-Medienverlags GmbH, 2012).

Táto trefná a odvážna kniha ponúka detailný historický, filozofický a sociologický prehľad prudkého vývoja LGBT agendy, deštruktívnych účinkov pornografie a sexuálnej výchovy, útoku na slobodu prejavu a náboženskú slobodu, prekrúcanie jazyka a rozvrat rodiny. Súhrnný (a pre mnohých zástancov želaný) dopad týchto revolučných zmien je rozpad identity mužov a žien, uvoľnenie sexuálnych noriem a voľný priechod polymorfným túžba, ktoré nemajú žiaden konečný význam.

Gabrielle Kuby do detailov zaznamenáva, ako po sebe idúce fázy sexuálnej revolúcie postupne získavajú kontrolu nad svetom, od priekopníkov tohto hnutia až po post-obergefellovský^c kontext. Kniha však ponúka i nádej. „Existuje odpor,“ píše Kuby, „a existuje úspešný odpor. Po celom svete sa kresťanské cirkvi, mimovládne organizácie, jednotlivci aj inštitúcie usilujú o kultúru, ktorá rešpektuje dôstojnosť ľudských bytosti a presadzuje život, manželstvo a rodinu“ (258). Navyše, „kresťania vedia, že tento príbeh má šťastný koniec“ (278).

Kuehne, Dale. *Sex and the iWorld: Rethinking Relationship beyond an Age of Individualism*. Grand Rapids: Baker, 2009.

V tomto veľmi bystrom diele Dale Kuehne skúma škálu populárnych presvedčení o rode a ľudskej sexualite a kladie otázku: „Je svet, ktorý tvoríme, pre nás viac na škodu než na úžitok?“ Skúma, ako postmodernizmus ovplyvnil sociálnu politiku a naše uvažovanie o témach ako sexuálna orientácia, charakter rodiny a rodová identita. Kuehne ďalej dáva do kontrastu „tSvet“ s tradičnou morálkou a súčasný „iSvet“ – svet, kde okamžité túžby

^c Obergefell v. Hodges bol prelomový súdny spor, pri ktorom v dôsledku rozhodnutia Najvyššieho súdu Spojených štátov nadobudlo v USA manželstvo osôb rovnakého pohlavia rovnaký status ako manželstvo osôb opačného pohlavia (pozn. prekl.)

jednotlivca majú posledné slovo. Podľa autora ani jeden z nich neponúka výhody „rSveta” – sveta, v ktorom zdravé, užitočné spoločenské vzťahy poskytujú najuspokojivejší kontext pre osobné, vzťahové a sexuálne zdravie. Nakoniec predstavuje príbeh Biblie cez optiku vzťahovej teológie a zdôrazňuje jej dôsledky pre manželstvo, rodinu, registrované partnerstvo, priateľstvo, rodové rozdiely a sexuálne hranice. Dochádza k záveru, že naša celoživotná túžba po naplnení môže byť uspokojená len v „rSvete”.

Mayer, Lawrence S. and Paul R. McHugh. “Sexuality and Gender: Findings from the Biological, Psychological, and Social Sciences.” *The New Atlantis* 50 (jeseň 2016).

Táto správa, ktorú napísali Dr. Lawrence Mayer, epidemiológ s psychiatrickým vzdelaním, a Dr. Paul R. McHugh, jeden z najvýznamnejších amerických psychiatrov posledného polstoročia, dôsledne zhŕňa a aktuálne vysvetľuje výskum z biológie, psychológie a spoločenských vied ohľadom otázok sexuálnej orientácie a rodovej identity. Správa ukazuje, že mnohé z najrozšírenejších tvrdení o sexualite a rode sa neopierajú o vedecké dôkazy.

Správa sa taktiež špeciálne zameriava na častejší výskyt psychických problémov medzi LGBT populáciou a spochybňuje vedecký základ pre trendy v liečbe detí, ktoré sa neidentifikujú so svojim biologickým pohlavím. Správa dobre zdôrazňuje skutočnosť, že „iba malá časť detí, ktoré sa identifikujú s opačným pohlavím, tak bude robiť aj počas adolescencie či v dospelosti” a taktiež sa v nej tvrdí, že „neexistujú takmer žiadne vedecké dôkazy o efektívite liečby pomocou zákroku, ktorý odd’al’uje pubertu či upravuje sekundárne pohlavné znaky adolescentov” (9).

O’Donovan, Oliver, “Transsexualism and Christian Marriage.” *Journal of Religious Ethics* 11:1 (1983): ss. 135–162.

Táto dôsledne podložená správa o dopade transsexualizmu na manželstvo predstavuje hlavné teologické námietky voči zmene rodu. Základným argumentom Olivera O’Donovana je, že nie je možné narodiť sa s „nesprávnym telom“, pretože predtým neexistuje žiadna mužská či ženská duša, ktorá by do tela vstúpila pri narodení. Preto operatívna zmena pohlavia prekračuje hranice toho, čo je dovolené ľuďom robiť s ich Bohom danými telami. Napriek tomu sa autor zaoberá dvoma argumentami proti tomuto záveru. *Psychologický argument* znie, že vzhľadom na to, že biologickou sexualitou sa nemožno zaoberať izolovane, transsexuálov treba považovať za osoby s nejednoznačným pohlavím. Na to je však potrebné poprieť objektívnu realitu tela. *Spoločenský argument* znie, že verejné prijatie rodu transrodovej osoby nezávisí nevyhnutne na „skutočnom“ pohlaví človeka. Na to je však potrebný verejný súhlas ilúziou. Keďže ani psychologický, ani spoločenský argument nie je presvedčivý, O’Donovanove teologické námietky voči zmene rodu (vo všeobecnosti) a transsexuálnym sobášom stále platia.

Roberts, Vaughan. *Transgender*. The Good Book Company, 2016.

Táto krátka kniha (74 strán) vybavuje čitateľa majstrovským, ale prístupným úvodom k fenoménu transrodovosti a zároveň kresťanom poskytuje základy pre konštruktívnu diskusiu v rámci cirkvi i mimo nej. Po prehľade hlavných častí biblického kresťanského svetonázoru Vaughan Roberts zručne aplikuje učenie Biblie na mnoho komplexných otázok týkajúcich sa problému rodovej identity. Nerobí tak len s láskou a súcitom k ľuďom, ktorí trpia rodovou dysfóriou, ale aj s vedomím, že žijeme vo svete, kde sú rôzne hodnoty v konflikte a kde kresťania musia mať odvahu a vo veciach jasno. Robertsova kniha je veľmi dobrým úvodom pre jednotlivcov, ktorí majú osobné otázky ohľadom rodu, aj pre každého, koho trápia otázky vyvolané súčasnými kultúrnymi trendmi.

Transsexuality: A Report by the Evangelical Alliance Policy Commission. London: Evangelical Alliance, 2000.

Táto správa Evanjelikálnej aliancie má informovať verejnosť o subjekte transsexuality a jeho komplexných dôsledkoch pre cirkev. Napriek svojej stručnosti (87 strán) sa venuje aj súčasnému, aj historickému kontextu tejto témy, lekárskeho a právneho otázkam, etickému a biblickému pohľadu a praktickým a pastoračným problémom. V závere ponúka súbor tvrdení a odporúčaní a obsahuje bibliografiu a odporúčané čítanie. Jej hlavným argumentom je, že každý kresťan má povinnosť žiť poslušne Bohu a že pohlavie pri narodení máme považovať za jasný ukazovateľ Božej vôle. To preto, že pohlavie je objektívnou biologickou skutočnosťou a teda by malo určovať, ako človek vníma sám seba. Preto sa v nej tvrdí, že dôkazové bremeno by malo byť na transsexuáloch a lekárskom establišmente, aby preukázali skutočnosť transsexualitmu, a nie na kresťanoch, aby v tejto otázke obhajovali svoje stanovisko (52).

Walker, Andrew T. God and the Transgender Debate: What Does the Bible Actually Say About Gender Identity. The Good Book Company, 2017.

Andrew Walker s evanjeliou múdrosťou a kristovskou starostlivosťou nachádza cestu medzi bláznovstvom, ktorým je uznávať transrodovosť, a krutosťou, ktorou je odmietat utrpenie ľudí, trpiacich rodovým nesúlalom. Po niekoľkých úvodných kapitolách, ktoré vysvetľujú „Ako sme sa dostali tam, kde sme“ a čo znamená „tu“, nás Walker prevádza príbehom Biblie a priebežne ho aplikuje. Pri tom ukazuje, prečo je evanjelium Ježiša Krista dobrou správou pre transrodových ľudí a ľudí trpiacich rodovou dysfóriou a ako Písmo umožňuje cirkvi konať dobré dielo, ktorým je milovať komunitu LGBTQ a svedčiť jej. V knihe sa zároveň nachádza dôležitá kapitola o tom, „Ako hovoriť s deťmi“ (11. kapitola) a taktiež prínosná časť „Ťažké otázky“ (12. kapitola), ktorá sa venuje všetkému od záchodov po zámená.

Yarhouse, Mark A., Understanding Gender Dysphoria: Navigating Transgender Issues in a Changing Culture. Downers Grove: IVP, 2015.

V knihe *Understanding Gender Dysphoria* Mark Yarhouse (profesor psychológie a diplomovaný psychológ) ponúka kresťanskú perspektívu na transrodové otázky (vo všeobecnosti) a rodovú dysfóriu (konkrétne). V kapitolách 3 až 5 sa venuje otázkam príčin, fenomenológie, rozšírenia, prevencie a liečby, pričom sa opiera o súčasný výskum. Najdôležitejšia časť knihy je však kapitola 2, „A Christian Perspective on

Gender Dysphoria (Kresťanský pohľad na rodovú dysfóriu)". Yarhouse v nej skúma „štyri dejstvá biblického príbehu: *stvorenie, pád, vykúpenie a oslávenie*“ (35) a potom načrtáva „tri rôzne rámce, podľa ktorých možno chápať problémy rodovej identity“ (46): integritu, postihnutie a rozmanitosť. Prvé dva rámce účinne kombinujú doktrínu stvorenia a pádu. Podľa tretieho rámca sa veci analyzujú na základe súčasného „sociokultúrneho kontextu“ na Západe, v ktorom je transrodovosť „niečo, čo si zaslúži chválu, úctu a rešpekt“ (50) Aj keď je Yarhouse pri tomto rámci opatrný (hoci podľa mňa nie dost), myslí si, že tento rámec nás môže naučiť niečo dôležité, lebo sa zaoberá otázkami identity, zmyslu a prijatia, a preto zdôrazňuje, že kresťania musia porozumieť ľuďom, ktorí sa snažia vyriešiť otázky a problémy ohľadom svojej rodovej identity.

Poznámky

1. Muž, ktorý sa zmenil spoločensky, hormonálne a operatívne, aby sa stal ženou (alebo tak aspoň vyzeral) – taktiež známy ako MTF (angl. „male to female“ – muž na ženu).

2. J. A. Simpson & E. S. C. Weiner (eds.) *Oxford English Dictionary* (Oxford: Clarendon Press, 1989). Je však dôležité pamätať na to, že rozlišovanie medzi rodom a pohlavím nie je to isté ako oddeľovať rod od pohlavia. To je až novší trend.

3. Pojem „cisgender“ je však do istej miery citovo zafarbený, keďže sa často používa na normalizáciu transrodového života. Inými slovami, naznačuje, že je rovnako normálne, keď rodová identita človeka je opačná ako ich pohlavie, ako keď je rovnaká.

4. Ani nemusíme podotknúť, že išlo o veľmi kontroverznú zmenu, ktorú niektorí psychiatri považujú za „zbavenie sa odbornej zodpovednosti v záujme politickej korektnosti“. Richard B. Corradi, „Psychiatry Professor: ‘Transgenderism’ Is Mass Hysteria Similar to 1980s-Era Junk Science,“ *The Federalist* (17. november 2016).

5. Je pozoruhodné, že dokonca i Intersex Society of North America (Severoamerická intersexuálna spoločnosť) odmieta myšlienku, že intersexuálni ľudia sú tretieho pohlavia (z pragmatických dôvodov).

6. Z úcty k nim a z dôvodu uvedeného vyššie (t.j. že interex sa vzťahuje na škálu biologicky daných porúch sexuálneho vývoja) používam v tomto článku skratku LGBTQ+. Všeobecne sa rozumie, že L znamená „lesbický“, G „gej“, B „bi-sexuálny“ a T „transrodový“. Q bežne znamená „queer“ (angl. „čudný“, teraz už tento pojem vo všeobecnosti označuje aj osobu, ktorá nie je heterosexuálna či cisrodová), no niekedy má dvojaký význam a znamená aj „spochybňujúci“ (angl. „questioning“). Písmeno A – ktoré znamená „asexuál“ – je tiež stále rozšírenejšie. Taktiež má dvojaký význam a znamená aj „spojenec“ (angl. „ally“ teda niekto, kto je spojencom LGBTQ+). Pridávajú sa aj ďalšie písmená, ale aby sa s touto skratkou lepšie pracovalo, zhŕňajú sa do „+“.

7. Ak nie je uvedené inak, všetky biblické citáty sú z ekumenického prekladu Biblie, ktorý vydáva Slovenská biblická spoločnosť. Dostupné na www.biblia.sk.

8. Z filozofického hľadiska to znamená víťazstvo existencializmu nad esencializmom. Podľa esencializmu podstata predchádza existencii (t.j. to, čím som, určuje, ako konám, konanie je určené bytím). Podľa existencializmu však existencia predchádza podstate (t.j. to, čo robím, určuje, čím som, bytie je určené konaním). V spojení s postmoderným „obratom k subjektu“ to otvára dvere nie len transrodovosti (identifikácii sa s rodom v rozpore s telom daného človeka), ale aj transrasovosti (identifikácii sa s rasou v rozpore s etnicitou daného človeka), transzdravosti (identifikácii sa ako postihnutý napriek zdraviu daného človeka) a transdruhovosti (identifikácii sa v rozpore s DNA daného človeka). Každé takéto identifikovanie sa posúva myšlienku že „pravda je subjektivita“ smerom, ktorý Søren Kierkegaard (ktorý tento pojem zaviedol) nikdy nezamýšľal. Pre obhajobu tézy, že „faktory, ktoré podporujú transrodovosť, presahujú k transrasovosti“ pozri Rebecca Tuvel, „In Defense of Transracialism,“ *Hypatia* 32:2 (2017): ss. 263–278.

9. V tomto seriáli, ktorý mal premiéru 11. júla 2013, vystupuje čierna transrodová postava, ktorú hrá trans-žena (t.j. MTF), Lavrene Cox.

10. To bol verdikt istého [hlavného článku časopisu](#) *TIME* z roku 2014.

11. Pre obširnejšie pojednanie o mnohých prepojeniach a konfliktoch medzi feminizmom, gejskými a **lesbickými** štúdiami, queer teóriou a trans ideológiou pozri Patricia Elliot, *Debates in Transgender, Queer, and Feminist Theory: Contested Sites* (Abingdon: Routledge, 2016); tiež Talia M. Bettcher, „Feminist Perspectives on Trans Issues,“ *Stanford Encyclopedia of Philosophy* (8. január 2014).

12. Napriek tvrdeniam o opaku neexistujú jasné ani konzistentné dôkazy o tom, že rodová identita je určená mozgovými mikroštruktúrami. Ako [píšu](#) Lawrence S. Mayer a Paul R. McHugh, „súčasnú štúdiu o spojení medzi štruktúrou mozgu a transrodovou identitou sú malé, metodologicky obmedzené, nepresvedčivé a niekedy navzájom si odporujúce. Aj keby boli metodologicky spoľahlivejšie, nestačili by na preukázanie toho, že štruktúra mozgu je príčina a nie dôsledok správania sa na základe rodovej identity“ (104).

13. Nahema Marchal, „University of Iowa Introduces Gender Neutral Pronoun Policy,“ *Heatstreet* (27. júl 2016).

14. Tumblr v súčasnosti uvádza 54 rôznych skupín alternatívnych zámen. Pozri „Pronoun Master List,“ *Genderfluid Support* (30. júl 2017).

15. Napríklad 11. júna 2017 tisíce ľudí pochodovali počas národného Pochodu za rovnosť, jednotu a hrdosť, pričom hlavný pochod sa konal vo Washingtone D. C. Podľa organizátorov bolo cieľom pochodu združiť a uznať členov LGBTQ komunít a ich spojencov, poukázať na diskrimináciu a dožadovať sa väčších práv pre LGBTQ ľudí. Pozri Jenna Gray, „At Equality March, thousands rally for LGBTQ rights,“ *PBS NEWSHOUR* (11. jún 2017).

16. O tom, ktoré poruchy je správne kategorizovať ako intersex, sa vedú diskusie. Ak je táto kategória obmedzená len na poruchy, pri ktorých je pohlavie podľa chromozómov v rozpore s pohlavím podľa fenotypu (napr. genitálií), alebo pri ktorej sa fenotyp nedá klasifikovať ako mužský či ženský, potom sa intersex vyskytuje u približne 0.018% populácie. Pozri Leonard Sax, "How common is Intersex? A response to Anne Fausto-Sterling," *The Journal of Sex Research* (39:3, 2002): ss. 174–178.

17. Čo sa týka názoru, že Adam bol androgýnnny (t. j. aj mužom, aj ženou) pred tým, než Boh z jeho boku stvoril Evu, musíme poznamenať dve veci. Po prvé, ak by to bola pravda, Boh to považoval za „nie dobré“ a tým, že to napravil, sa to ďalej stalo irelevantným. Po druhé, všetko v texte Genezis svedčí proti tomu. Po stvorení Evy ostal Adam Adamom (bez jedného rebra!) a Eva sa nazýva „mužena“ (*'ishshah*) práve preto, lebo bola vzatá z „muža“ (*'ish*). Inými slovami, Adam bol mužom (*'ish*) pred stvorením Evy aj po ňom.

18. Na rozdiel od toho, čo tvrdia „queer“ rodičia. Pozri napríklad Katherine D. M. Clover, "[Please Stop Calling My Child 'Little Man'](#)," *Ravishly* (18. marec 2016).

19. Aby som sa vyhol nedorozumeniu – netvrdím, že výlučne biológia určuje ako človek prejavuje svoj rod (napr. mužskosť) alebo ako vykonáva svoju rodovú rolu (napr. materstvo). To kresťanom určuje Božie slovo a aplikácia zbožnej múdrosti na naše osobné okolnosti a konkrétny kultúrny kontext.

20. Na tom trvám napriek [tvrdeniam](#), že do desiatich rokov budú muži môcť prijať maternicu ako transplantát a rodiť deti.

21. Aj hebrejské slovo *saris*, aj grécke *eunouchos* môžu označovať dvorana (Gn 39:1) alebo vykastrovaného muža (Iz 56:3) alebo človeka, ktorý je oboje (možno Sk 8:27).

22. Pozri napr. D. A. Carson, *Matthew*, F. E. Gaebelin, ed., *The Expositor's Bible Commentary* Vol. 8 (Grand Rapids: Regency, 1984), s. 419; L. L. Morris, *The Gospel According to Matthew* (Grand Rapids: Eerdmans, 1992), ss. 485–486; R. T. France, *The Gospel According to Matthew* (NICNT; Grand Rapids: Eerdmans, 2007), s. 725.

23. Pozri F. P. Retief and J. F. G. Cilliers, "Congenital eunuchism and Favorinus," *SAMJ* 93:1 (január 2003), ss. 73–76.

24. Toto je veľmi sporná otázka. Pozri napr. Shaun Tougher, *The Eunuch in Byzantine History and Society* (Abingdon: Routledge, 2008); Kathryn M. Ringrose, "Eunuchs in Historical Perspective," *History Compass* 5:2 (marec 2007): ss. 495–506; tamtiež, *The Perfect Servant: Eunuchs and the Social Construction of Gender in Byzantium* (Chicago: University of Chicago Press, 2003); Mathew Kuefler, *The Manly Eunuch: Masculinity, Gender Ambiguity and Christian Ideology in Late Antiquity* (Chicago: University of Chicago Press, 2001).

25. Na rozdiel od toho, čo tvrdí K. de Franza, *Sex Difference in Christian Theology: Male, Female, and Intersex in the Image of God* (Grand Rapids: Eerdmans, 2015), s. 66.

26. Napríklad, „vnútorný človek“, „duch“, „duša“, „mysel“, „srdce“, - všetky sa používajú v zmysle netelesnej súčasti človeka a jej rôznych funkcií. „Vonkajší človek“, „telo“, „údy“, „ústa“, „tvár“ a viaceré ďalších metafor sa používa v zmysle telesnej časti človeka.“ Robert H. Gundry, *Sōma in Biblical Theology: With Emphasis on Pauline Anthropology* (Grand Rapids: Zondervan, 1987), s. 156.

27. Pripúšťam, že existujú dva texty, ktoré naznačujú rozdiel medzi „dušou“ a „duchom“ (1Tes 5:23; Heb 4:12). Niektorí ľudia ich pokladajú za dôkaz v prospech trichotómie či trojzložkového delenia. Nech je najlepší výklad týchto textov akýkoľvek, nespochybňujú základné, delenie na dve zložky – na vnútorného a vonkajšieho človeka.

28. Niektoré oddiely Písma (napr. Mt 26:41; 1Kor 5:5) používajú podobný kontrast medzi „telom“ (gk. *sarx*) a „duchom“ (gk. *pneuma*).

29. Ernst Jenni and Claus Westermann, *Theological Lexicon of the Old Testament* (Peabody: Hendrickson, 1997), s. 1429. Pozri tiež Francis Brown, S. R. Driver, Charles A. Briggs, James Strong, and Wilhelm Gesenius, *The Brown-Driver-Briggs Hebrew and English Lexicon: With an Appendix Containing the Biblical Aramaic: Coded with the Numbering System from Strong's Exhaustive Concordance of the Bible* (Peabody: Hendrickson, 1996), ss. 1072–73.

30. Pozri tiež argumenty v Peter J. Harland, „Menswear and Womenswear: A Study of Deuteronomy 22:5,” *ExpTim* 110 (1998): ss. 74–75.

31. *Transsexuality: A Report by the Evangelical Alliance Policy Commission* (London: Evangelical Alliance, 2000), 47. Aby som tejto správe nekrivdil – potom upravuje svoj záver a v poznámke pod čiarou správne dodáva, že „musíme si dávať pozor na to, aby sme tu Písmo neoslabovali“.

32. Daniel I. Block, *The NIV Application Commentary: Deuteronomy* (Grand Rapids: Zondervan, 2012), s. 512. Je potrebné sa taktiež zaoberať otázkami zámeru a dôsledkov. Teda, je možné prezliecť sa za opačné pohlavie za účelom (povedzme) zábavy bez snahy o popletenie seba či iných či o „zmazanie ustanovených hraníc“ a bez toho, aby k tomu došlo? Možno. Má to však očividné riziká. Hoci zámary môžu byť neškodné, výsledky je predvídať oveľa ťažšie a ovládať nemožné.

33. Pozri Gordon J. Wenham, „The Old Testament Attitude to Homosexuality,” *ExpTim* 102 (1990-91): ss. 359–63.

34. Následkom toho sú trans-ženy, [najrýchlejšie rastúcou skupinou HIV-pozitívnych ľudí](#) v USA.

35. Komentátori sa napríklad nezhodujú v tom, či Pavol hovorí o pokrývkach hlavy, závojach alebo účesoch a čo myslí slovným spojením „kvôli anjelom“ v 10. verši. Pre jasný, akademický a zrozumiteľný výklad významu aj dôsledkov tejto kapitoly pozri Claire Smith, *God's Good Design: What the Bible Says About Men and Women* (Sydney: Matthias Media, 2012), ss. 53–80.

36. Hovorím „do veľkej miery“, pretože sa nedá úplne vyznať v „komplexnej súhre prirodzenosti, výchovy, prostredia a rozhodnutí. Postupné, opakované rozhodnutia ako reakcie na podnety môžu tie isté podnety posilňovať.“ Pozri R. J. Gagnon, „[How Should Christians Respond to the Transgender Phenomenon](#),“ *First Things* (16. október 2015).

37. Nie je prekvapením, že miera výskytu „ľútosti nad zmenou pohlavia“ je alarmujúco vysoká (ale zriedkavo verejne prezentovaná) a, žiaľ, zdá sa, že podstúpenie „zmeny rodu“ takmer vôbec nerieši vysokú mieru pokusov o samovraždu u transrodových ľudí (vyše 40%). Jedna longitudálna štúdia zo Švédska (vyšla v r. 2011) ukázala, že miera pokusov o samovraždu u ľudí, ktorí zmenili rod, bola približne 20-násobne vyššia než u porovnateľnej skupiny. Pozri Cecilia Dhejne, Paul Lichtenstein, Marcus Boman, Anna L. V. Johansson, Niklas Långström, and Mikael Landén, „[Long-Term Follow-Up of Transsexual Persons Undergoing Sex Reassignment Surgery: Cohort Study in Sweden](#),“ *PLoS One* 6:2 (22. február 2011).

38. Okrem toho, ako [tvrdí](#) O'Donovan „bez ohľadu na to, čo chirurgovia dokážu spraviť a čo ešte budú vedieť spraviť, nedokážu vytvoriť „ja“ z „nie-ja“. Nedokážu zmeniť umelý výrobok na telo ľudskej bytosti. Transsexuáli nemôžu nikdy oprávnené vyhlásiť: „Tieto orgány sú súčasťou mojej telesnej bytosti a ich pohlavie je mojím pohlavím“ (152).

39. Vzhľadom na alarmujúco vysokú mieru samovrážd u ľudí po zmene rodu a vzhľadom na častý výskyt mentálnych porúch u ľudí, ktorí samovraždu spáchajú, je zavádzajúce tvrdenie, že odopierať liečbu zvyšuje riziko samovraždy. Pozri J. M. Bertolote and A. Fleischmann, „Suicide and psychiatric diagnosis: a worldwide perspective,“ *World Psychiatry* 2002;1(3): ss. 181–185; Mayer and McHugh, „Sexuality and Gender,“ ss. 106–113.

40. Pozri Richard Hove, „Does [Galatians 3:28](#) Negate Gender-Specific Roles?,“ 105–143 and Daniel R. Heimbach, „The Unchangeable Difference: Eternally Fixed Sexual Identity for an Age of Plastic Sexuality,“ ss. 275–289. Oba články sú z Wayne Grudem, ed., *Biblical Foundations for Manhood and Womanhood* (Wheaton: Crossway, 2002).

41. Čo sa týka myšlienky, že intersexuáli budú vzkriesení ako intersexuáli, zdá sa byť v priamom rozpore so skutočnosťou, že všetky choroby, poruchy i postihnutia budú pri vzkriesení odstránené.

42. To je dôvod, *prečo* sa vyskytuje a *ako* sa klasifikuje podľa najnovšieho vydania *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* (Diagnostická a štatistická príručka mentálnych porúch). Slabinou tejto príručky, ako sme už poznamenali, je, že za klinický problém považuje len dysfóriu či utrpenie a nie samotný rodový nesúlad (ako tomu bolo v predošlom vydaní). To potom vedie k snahe odstrániť dôsledok (utrpenie) a nie k snahe vyriešiť poruchu (nesúlad), ktorá to utrpenie spôsobuje. Dôvody považovať rodový nesúlad sám o sebe (bez ohľadu nato, či spôsobuje utrpenie) za mentálnu chorobu sú však silnejšie. Preto bola kategória „porucha rodovej identity“ v staršej verzii príručky užitočná.